

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knaflcova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflcova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun pošte hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Kmetje rešujejo 4000 rudarskih otrok iz glada

„Domovina“ zbira med svojimi čitatelji živila za šolarske kuhinje v premogovnih revirjih

Ko pride tale številka „Domovine“ do Vas, bo vaša zbirka v pomoč otroškim kuhinjam v premogovnih revirjih že v teku. V nedeljo 21. t. m. bo prvi glavni dan našega zbiranja. Prav gotovo ste se že na naše prošnje, ki smo jih objavili v prejšnjih številkah „Domovine“, odločili, da boste prispevali, kolikor boste mogli. Kakor ste čitali, bodo naša gasilska društva in gasilske čete po vsej Sloveniji zbirale darove za rudarske otroke. Mesečno glasilo Gasilske zajednice za dravsko banovino, ki izide te dni, prinaša poziv in navodila vsem gasilcem, kako naj pomagajo, da bo zbirka dosegla čim lepši uspeh. Vaša dolžnost pa je, da ne ostanete prekrizanih rok, da pripravite, kar boste lahko pogrešili pri hiši, in zanesete do najbližjega gasilskega društva ali čete ter izročite predsedniku, poverjeniku, odborniku ali kateremukoli gasilcu, ki Vam je poznan. Gasilci bodo poskrbeli, da bo Vaš dar

pošteno odpravljen, kamor je namenjen, in da boste tako, kakor vsa naša javnost, tudi Vi vsaj nek malega pripomogli k temu, da se najbednejši, najnesrečnejši del našega ljudstva reši iz glada.

Naša zbirka bo trajala od 21. t. m. do 4. februarja. Zavedamo se, da Vam bo udeležba pri tej naši akciji dala nekaj opravka in bržkone še nekoliko pota, zato pa Vam svetujemo, da darilo pripravite in ga odnesete do najbližjega gasilca na eno izmed nedelj, ki bodo v tem času. In ker za izvršitev vsakega dobrega dela ni nobenega večjega sovražnika, kakor je odlašanje, Vas prosimo, da takoj tole nedeljo opravite to svojo človeško, narodno in božjo dolžnost. Če boste imeli kakšne važne ali manj važne zadržke to nedeljo, Vas prosimo, da jih izkušate premagati in da kljub vsemu pripravite

in odnesete svoja darila že prvi dan. S tem ne boste opravili samo enega, temveč kar dve dobri deli hkratu: z dobrim zgledom boste gotovo pridobili še kakšnega soseda omahljivca, da bo prav tako daroval. Zato še enkrat: ne odlašajte, darujte takoj prvi dan!

„Domovina“ je započela to akcijo, da bi kmetje ž živili pomagali stradalajočim otrokom svojih rojakov, ki so v največjem industrijskem središču Slovenije ostali brez dela in brez kruha. Nesreča, kakršna je danes zadela premogovne revirje, utegne danes ali jutri zadeti tudi nas. Pomagajmo danes, da bomo smeli prositi pomoči, kadar bomo sami v stiski!

Darujte, kolikor morete, in prosite pri sosedih, naj z Vami darujejo tudi oni! Vaše geslo naj bo v nedeljo: Vsaj enemu rudarskemu otroku en dober obed!

V uvaževanje pionirjem našega kmetijstva

Te dni sem čital kratko vest, da so zborovali v Ljubljani naši kmetijski strokovnjaki. V 18 urah je podalo 21 strokovnjakov svoje smernice za napredek kmetijstva v naši banovini, pravi poročilo in pristavlja, da so vsako teh poročil vsestransko pretresli in točno fiksirali (utrdili) smernice za delo.

Prav je to, toda to poročila ima, žal, eno veliko napako, da ničesar ne pove. Poročilo trdi, da so sodelovali na sestanku vsi, ki delajo za napredek kmetijstva. Kdo si upa trditi, da ne vrši naše časopisje, predvsem naš tehnik „Domovina“, redno v tem pravcu mnogo dela. Čudim se zato, da niso povabili nobenega novinarja k tem posvetovanjem, saj je skrb za napredek kmetijstva važna javna zadeva, od katere zavisi blaginja vse naše dežele. Ker so se vršila ta posvetovanja z izključitvijo javnosti, ne moremo poročati, kaj se je obravnavalo o dosedanjih uspehih in o načrtih za bodoče delo okrog napredka našega kmetijstva.

Moremo pa, da, celo moramo pogledati, kaj se je storilo v 15 letih naše svobodne države za napredek kmetijstva. Nedvomno se je nekaj storilo, toda ne dovolj. Pomislimo, kako so nekateri sosedje preobrazili svoje kmetijstvo, da človek strmi, če ga zanese pot čez tista polja. Poglejmo naša zapleveljena žitna polja, poglejmo prazne kašče. Naš krompir in naša živinoreja potrebujejo poživljenja. Tu ne gre kazati na trdoglavega kmeta, na lastne prsi morajo potrkati strokovni voditelji kmetijskega napredka. Napredek se pospešuje z živim delom med narodom. Mnogo je krepkih kmetijskih delavcev med nami, a je vendar še preveč takšnih, ki se ne znajdejo v res uspešnem delu. Nihče ne bo odrekal našim stro-

kovnjakom znanja in dobre volje, a živlega zgleda manjka, na katerem bi kmet videl, kje in kako mora pričeti, da bo več in lažje pridelal.

Nedavno sem čital razpravo o primerjavi starih in novih sort krompirja. Po večletnem poznanstvu pride raziskovalec do zaključka, da moramo zaenkrat pač ostati pri dosedanjih sortah, ker so pri slabem donosu okusnejše kakor tuje ob dvojnem pridelku. Na prvi pogled je resnica na njegovi strani, toda pomisliti moramo, da se okus na prikladni zemlji naglo izboljša in da tisti siromak, ki krompir kupuje, ne more gledati na kakovost, temveč zlasti na ceno. Pri današnjih cenah kmetijskih pridelkov je neumestno priporočati gojenje le glede na kakovost, temveč je treba predvsem mnogo pridelka, da more kmet sploh živeti.

Deset vagonov selekcioniranega (oplemenitenega) žita je dobil lani naš kmet. Lepo je to! Toda ni še vse s tem storjeno, temveč se šele prav tu prične važna naloga strokovnjaka. Teh deset vagonov žita je treba pravilno oskrbovati in paziti, da ne pride niti en sam mernik v mlin, kakor je to bila doslej navada, temveč da se ves pridelek (10.000 metrskih stotov) porabi za seme. Le tako bo postopno prišel naš kmet do boljšega in obilnejšega žitnega pridelka. Koliko tisoč stotov s trdom oplemenitenega žita je že šlo zaradi slabe organizacije po zlu!

Kakor se ne da v 18 urah predelati 21 strokovnih predavanj, tako ni mogoče v enem samem članku odkriti vseh napak in pokazati prave poti za vse panoge obširne kmetijske stroke. Enega pa se moramo zavedati: od besed in dobre volje ne bo imel naš kmet prav ničesar, če ne bo vzporedno z živo besedo dejanske pomoči pravilne organizacije, saj se moramo zavedati, da besede mičejo, šele zgledi pa vlečejo. Vsi vemo, da pri kmetu nikjer na svetu ne gre drugače.

Inž. M. P.

Japonski dumping in mezde japonskih kulijev in našega delavstva

Kulije imenujejo Angleži delavce barvastih plemen, ki nimajo zemlje in se udinjajo za razna dela, za katera je treba mnogo rok. Zlasti preoblaščena Kitajska in Japonska sta dajali in še dajeta milijone kulijev, ki delajo za sramotne mezde belim in tudi rumenim podjetnikom ter nanašajo tako drugim bogastvo, sami pa telesno in duševno propadajo. Delavstvo vseh prosvetljenih držav se z vsemi sredstvi otepa rumenih kulijev in so na primer Zedinjene države že pred vojno zabranile njihovo vseljevanje.

Prav te dni je šla skozi dnevne časopise novica, da se je mudilo v Zagrebu zastopništvo japonskega urada za zunanjo trgovino. Namen japonskega poseta je bila ustanovitev prodajnega središča japonskega blaga v Zagrebu za vso našo državo. Doslej je prihajalo namreč japonsko blago preko avstrijskih, grških in drugih posredovalcev. Za naprej pa bi prihajalo japonsko blago naravnost k nam in bi prišel tudi dobiček v prid našemu gospodarstvu. Cene japonskega blaga so namreč dosti nižje od naših cen. Ničesar nima nihče proti pocenitvi industrijskih izdelkov, bi

sodil pameten človek, ki občuti na svoji koži visoke cene vsakodnevnih potrebščin, ki so ostale kljub padcu cen kmetijskih pridelkov in vseh sirovin, še na prav znatni višini.

Pa vendar se je prav soglasno uprlo časopisje proti tako zvanemu japonskemu dumpingu. Že pred leti smo ob priliki ruskega lesnega dumpinga razložili, da znači dumping prodajo po tako nizkih cenah, da se pritisne ob tla vsaka konkurenca. Od japonskega blaga je zlasti tkaninsko blago tako ceneno, da ne znaša niti ene tretjine cene našega enakovrednega blaga, in to kljub lepemu dobičku trgovine. Takoj se je pri nas začelo tudi poudarjati, da pomeni uvoz cenenejšega japonskega blaga zlasti za naše tkaninsko delavstvo strašno nesrečo, češ, da bodo morale zaradi japonske konkurence tovarne ustaviti obrat.

Kako pa morejo Japonci tako poceni prodajati tkaninsko blago, saj je svetovna cena za bombaž v Tokiu ista kakor kje v Angliji ali Ameriki, prevoznina za izdelane tkanine pa je vedno znatno večja od prevoznine za bombaž? Sami Japonci prevažajo svoje izdelke po nizkih cenah, se glasi odgovor. Že prav, toda to ni glavni

vzrok nizkih cen japonskih tkanin. Nizke plače japonskih kulijev so tisti vir, iz katerega črpa japonska tkaninska industrija svojo nadmoč na svetovnem trgu. Res, grd greh je takšna zloraba človeka, pa čeprav je kuli. Po drugih svetovnih listih so prinesli tudi naši listi povprečne mezde japonskih kulijev v tkaninski industriji. 60urna tedenska mezda japonskega kulija znaša 200 Din, torej čez 3 Din na uro, medtem ko znaša na Češkoslovaškem in v Italiji 8 Din, v Angliji 10, v Franciji 11 in v Holandiji celo 16 Din na uro. Iz teh podatkov vidimo, kako sramotno nizke so mezde japonskih tkaninskih kulijev. Pri takšnih mezdah pač mora uspešno tekmovali japonsko blago na evropskih tržiščih.

Žal se tudi pri nas dobe podjetniki, ki ne plačajo niti japonskih mezd. Ne da bi se zaenkrat spuščali v podrobnosti glede vzrokov mezd našim delavcem, pribijemo le eno: Naši tkaninski industriji se ni bati konkurence rumenih kulijev in je vzdihovanje pred njimi prazen strah. Delavstvo in vse široke plasti našega naroda se vprašujejo, čemu je domače tkaninsko blago ob tako nizkih mezdah tako drago.

Težavno stanje obrtništva ob severni meji

Slovensko obrtniško društvo v Mariboru je sklicalo v nedeljo v hotel «Orel» v Mariboru javno zborovanje, na katerem naj bi se pokazala slika dejanskega položaja naših obrtnikov ob severni meji in naj bi se obenem po temeljitem razgovoru in predurku določili ukrepi, ki bi jih bilo treba storiti za izboljšanje in rešitev skoro obupnega stanja obrtniškega stanu.

Lepo obiskano zborovanje je otvoril predsednik društva g. Soič, ki je toplo pozdravil navzočnega, med katerimi so bili tudi gg. podpredsednik senata dr. Ploj in narodni poslanci dr. Krejči, dr. Pivko in Hajdinjak, predsednik okrožnega obrtniškega odbora in zastopnik mestne občine g. Bureš, obrtni zadružni nadzornik g. Založnik in drugi. Zbrani so toplo počastili spomin nedavno umrlega prvoboritelja slovenskih obrtnikov g. Ivana Rebeka iz Celja. V imenu mestne občine in še posebej župana g. dr. Lipolda je pozdravil zborovanje g. Bureš.

Po kratkem uvodu je predsednik podal besedo prvemu poročevalcu g. Žagarju, davčnemu konzulentu Zbornice za TOI iz Ljubljane, ki je v stvarnem govoru nanizal pred poslušalce posamezne dogodke iz našega državnega in ožjega gospodarskega življenja. Zbornica je vedno pazno zasledovala vsa pereča gospodarska vprašanja v življenjski borbi našega malega obrtnika. Ne da se prikrivati resnica, da možnost zaslužka vedno bolj pada in da je nad vse resno ogrožen obstoj desettisočev obrtnikov. V začetku leta 1932. je padlo število obrtniških obratov za več kakor 1000, kar dokazuje, da postaja obrtniški stan postopno nedobičkonosen. Seveda pa je padel tudi donos neposrednih davkov, taks in trošarin. To vrzel v državnem proračunu je bilo treba zamašiti in finančna uprava je morala spraviti svoje gospodarstvo v ravnovesje. Za primanjkljaj 700 milijonov dinarjev je bilo treba najti kritje z novimi dohodki, z zvišanjem davkov, z uvedbo novih taks in trošarin. Vsi ti poviški niso mnogo

zalegli, zato je finančno ministrstvo odredilo postrežno davčno prakso. Istočasno pa se je seveda poostрила stiska. Na posredovanje ministra gosp. dr. Kramerja pa je bilo doseženo olajševanje v plačevanju davka. Poročevalec je poudarjal, da je Zbornica za TOI na vseh mogočih mestih napravila potrebne korake.

Nato je spregovoril g. Vahtar, ki je izrazil željo, da bi se obrtniki enako zaščitili kakor kmetje, da bi se med male obrtnike prištel tudi oni, ki uporabljajo v svojih obratih stroje do petih konjskih sil, da bi se razne državne dobave razpisovale na krajih porabe in da bi Narodna banka spet uvedla male kredite za obrtnike, da bi se obdavčila vsa ona velika državna podjetja, ki imajo ogromen zaslužek in so do sedaj bila prosta davka, da bi se znižale najemnine in da bi se spet uvedla dohodnina s primernim ekstenzijskim minimumom.

Poslanec g. dr. Krejči je obljubil, da bo zastavil s svojimi tovariši vse sile, da se obrtnikom odpomore. Podpredsednik senata g. dr. Ploj je pa bodril obrtnike, naj vztrajajo v hudi borbi. Govorili so še gg. Žagar, Švajger, Kumer, Bureš in Razboršek. Nato je bila sprejeta resolucija, ki vsebuje vse glavne zahteve obrtnikov.

Politični pregled

V Avstriji vlada vedno večja zmeda, ker Dollfusova vladavina nima nikjer zanesljive opore.

Heimwehr, ki je podpiral Dollfusa, se je začel upirati in je zahteval razne izpremembe na vodilnih mestih. Dollfuss se je naposled vdal pritisku in imenoval na odločilna mesta nekaj heimwebrcev. Imenovan je tudi nov varnostni minister Fey, ki obljublja odločno borbo proti narodnim socialistom, ki so s svojimi izgredi zadnje dni povzročili mnogo vznemirjenja. Z imenovanjem Feyja za varnostnega ministra bo zelo olajšan položaj Heimwehra.

V Zenevi se je začelo zasedanje sveta Društva narodov.

Na dnevnem redu je med drugim vprašanje Posaarja. Svet Društva narodov mora določiti pogoje za plebiscit (ljudsko glasovanje) v Posaarju. Na razpravo o plebiscitu je povabljen tudi Nemčija, ki je pri tem enako zanimana kakor Francija.

RICHARD VOSS DVA ČLOVEKA

Kako visoko mora že biti?
Visoko nad srednjimi gorami!
Kako ji je mogel čče dovoliti to romanje; kako
da je ni kaplan zadržal?
Mi katoliški kristjani znamo biti taki zagri-
zenci!

Proti Vahrnu sem odjezdil, da bi potožil Ju-
diti svoj strah zaradi matere. Najhujšega ji se-
veda nisem smel povedati; tega, zakaj je šla
moja ljuba mati na božjo pot.

V njeni navzočnosti sem postal takoj mirnejši.
Saj mi je takrat vselej tako, kakor da me ne bi
mogla zadeti nobena bol, kakor da sploh ne bi
bilo nesreče na svetu, kakor da bi moralo biti
vse dobro. Pri njej se čutim tako varnega, dobro
spravljenega, tako skritega. To čutim že zdaj v
njeni bližini, ko je še vendar skoraj otrok.

Ko sem se vračal, sem doživel nekaj čudo-
vitega... Jezdil sem skozi jesenske gozdove ka-
kor skozi samo žarenje in sijaj. Bilo je tako sve-
žano kakor v cerkvi. Izenada — v trenutku —
pa sunek vetra! Z bliskovo hitrostjo je prišel
vihar.

Vrhove je stresel in veje je bičal. Debla je
zibal kakor nadzemeljske roke.

Zlato, rjastorjavo, škrlatnordeče je prasketal
dež listja po meni navzdol. Nič drugega nisem
videl kakor zlate, rjastorjave, škrlatnordeče kos-
me. Kakor pravičnice iskre in plameni je švigalo
nekaj šumeče in prasketajoče skozi zrak.

Moj plavec se je plašil. V diru je šel skozi
vihar, skozi dež listja.

V nekaj minutah je bilo vse drevje brez listja.
Do vrhov golo in sivo, mrliško je stalo pred mano.

Prav tako z bliskovo naglico se je vrtinčasti
veter polegel. Niti sapica se ni več zganila; iz-
nenada je postalo mrliško tiho. Na tleh je ležalo
uvelo listje, ki je breedel po njem moj plavec, do
dolen visoko. Pod mano se je čulo kar pošastno
skrivnostno šumenje in prasketanje.

Pozneje je začelo na vso moč liti.

Zdaj vendar nikar še severnega vetra. Zaradi
božje usmiljenosti —

Severni veter.
Jezdim za svojo materjo.
Polnoč je.

Moja mati je mrtva.
Obnemogla je v snežnem viharju.
Zaradi mene.
Zmrznila je.
Našel sem jo.

Že dolge tedne je moja ljuba mati mrtva; že
dolge tedne je velika hiša samotna in pusta. Ne
morem povedati, kako prazno je v vseh sobah, v

vseh kotičkih; kakor ne bi bilo tam ne stolov ne
miz, kakor bi bili odnesli vse pohištvo ven in bi
stale le same gole stene.

Skozi prazno hišo done glasovi pošastno in
pri slednji besedi bi najrajši zakričal: «Mirujte!
Govorite tiho! Moja mati je vendar mrtva!»
O ti! Mati, mati!

Že dolge tedne se širi čez goro in dolino svet-
likajoča se odeja, ki je s svojim ledenim leske-
tom zarila mater ob njeni smrtni uri. Travnikom
in mladim setvam je toplo pod njo; kaleče upa-
nje varuje svetlikajoča se odeja pred slano in
smrtjo. Moja mati je prišla pod njen ledeni lesket;
okamenela je, umrla.

Kakor češnjevo cvetje, tako belo leži nad goro
in dolino, kakor predivo in tkanina moje matere.
Če sije solnce, se vse sveti in iskri, sije in žari,
kakor bi bila grobna odeja moje matere iz samih
žarkov.

Ceprav je tako samotno in pusto v veliki hiši,
vendar ne grem nikoli ven. Kar sem dobil svojo
mater pod snegom — z rokami sem jo moral iz-
kopati — se mi trga srce, če moram iti čez sneg.
Takrat se mi zdi, kakor bi hodil po telesu svoje
matere.

Zato ostajam doma, postopam in hodim okoli
kakor izgubljen in brez prestanka iščem svojo
mater. Ali pa sedim v svoji visoki sobi v stolpu
ob oknu, gledam ven, gledam beli mrtvaški prt,
kamor je zavito telo matere zemlje.

Zaradi nepričakovanih ovir je bilo

zasedanje sveta Male antante odgođeno.

Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš, ki se mora udeležiti zasedanja sveta Društva narodov in glavnega odbora razorožitvene konference, odputuje v petek v Zenevo. Zato bo konferenca v Zagrebu 22. in 23. t. m. in ne že 21. t. m.

Dunajski listi poročajo o novem

Mussolinijevem načrtu avstrijsko-madžarske zveze pod pokroviteljstvom Italije.

S tem bi bili obe državi podrejeni italijanskim koristim. Časopisi pišejo, da za primer, če bi obe državi pristali na ta načrt, ponuja Mussolini obe državam znatne gospodarske koristi. Predvsem naj bi se za Avstrijo ustvarila v Trstu svobodna luka.

DOPISI

DORNOVA PRI PTUJU. V nedeljo 7. t. m. se je vršil občni zbor sokolske čete, katerega se je udeležilo čez 70 članov. Udeležili so se ga tudi član mariborske sokolske župne uprave brat doktor Kovačič, starosta matičnega društva iz Ptuj br. dr. Šalamun, referent za čete br. Ogorelec in okrožni prosvetar br. Šterk. Iz poročil funkcionarjev je bilo razvidno, da je četa marljivo delovala. Pod vodstvom načelnika br. Preloga pridno goji telovadbo, ki jo poseča 20 članov telovadcev. Zadnji čas si je četa nabavila novo bradljo. Težave so le v tem, ker ni za telovadbo primeren prostorov. Četa ima tudi tamburaški zbor, ki ga vodi br. načelnik, pevski zbor, ki ga vodita učiteljici sestri Lenartičeva in Ingoličeva, katerih delo bo zelo olajšano s klavirjem, ki ga je graščak br. Pongrac velikodušno poklonil četi. Dalje ima četa dramski odsek, ki pripravlja v režiji profesorja brata Ingoliča za svečnico Golarjevo «Vdovo Rošlinko». V minulemu letu je bilo tudi prirejenih nekaj uspešnih predavanj. Blagajna izkazuje 125 Din prebitka. Novoizvoljena uprava čete je: starosta Trofenik, podstarosta Čuš, načelnik Prelog, prosvetar profesor Ingolič, tajnik Murkovič, blagajnik Uršič, revizorja Zagoršek in Poharic; odborniki: Ingoličeva, Lenartičeva, Rusjan, Vrabl, Simonič, Čuš in Štrafela; namestnika: Meško in Korpar. Ob koncu je povzel besedo starosta matičnega društva br. dr. Šalamun in v lepem govoru očrtal smotre sokolstva, brat

dr. Kovačič pa je ocenil preteklo delovanje in dal nekaj potrebnih navodil za bodoče delovanje, a na prijateljskem sestanku v Ratkovi gostilni je v domačih besedah očrtal medsebojno ljubezen in podpiranje med brati Sokoli kot odziv na lepe besede podstaroste brata Čuša. Odposlanci so ob tej priliki darovali četi 84 Din. Nova uprava ne bo začetnega dela samo nadaljevala, marveč ga bo izkušala še poglobiti in razširiti.

POLZELA. V nedeljo je bil pri «Jelenu» na Polzeli redni občni zbor občinske organizacije JNS ob skoro polnoštevilni udeležbi članstva. Zborovanju je prisostvoval tudi narodni poslanec g. Ivan Prekoršek, ki so ga zborovalci navdušeno pozdravili. Predsednik občinske organizacije, postajni načelnik g. Breskvar je obširno poročal o delu organizacije v preteklem letu, ki je rodilo že tudi lepe uspehe. Omenjal je še posebej borbo organizacije za samostojnost občine Polzele in za zmago pri občinskih volitvah. Narodnemu poslancu g. Prekoršku je izrekel zaupanje in prisrčno zahvalo za njegovo delo. Poročila tajnika gospoda Sadarja in blagajnika in prosvetarja so bila dokaz notranjega razmaha organizacije, ki šteje danes že 125 članov. Po poročilih odbora je izpregovoril narodni poslanec g. Ivan Prekoršek, ki je čestital organizaciji k doseženim uspehom ter poudarjal potrebo enotnega in složnega dela. G. poslanec je nato razpravljal o zakonu o zaščiti kmetov in o uredbi o javnih delih. V svojem poročilu je dalje podčrtal izredno srečno delavnost naše zunanje politike, ki nam je ustvarila na Balkanu prijateljske odnose z vsemi sosedi, zlasti tudi z bratskim bolgarskim narodom. Govorec o zadnjih občinskih volitvah v dravski banovini in posebej še v celjskem srezu je gospod poslanec omenil nesmiselna pričakovanja punktašev, da se bo kolo naše narodne državne politike zavrtelo spet nazaj v dobo pred 6. januarjem leta 1929. Izid volitev je splošno utrdil med narodom vero in zavest, da povratka v stare razmere ne bo. Zato jih je vedno več, ki pristopajo v naše vrste. G. poslanec so zborovalci nagradili z burnim pritrdjevanjem. Pri volitvi novega odbora sta bili predlagani dve listi, iz katerih pa se je sporazumno sestavila enotna lista, ki je bila nato soglasno sprejeta. Dosedanji predsednik g. Breskvar je odklonil ponovno izvolitev, nato pa je bil za novega predsednika z nekaterimi izpremembami dosedanjega odbora izvoljen gospod dr. Vid Červinka, okrožni zdravnik na Polzeli. Novoizvoljeni predsednik je izrekel zahvalo

dosedanjemu odboru in je predlagal zaupnico poslancu g. Prekoršku. Zaupnica je bila sprejeta s splošnim odobravanjem.

SV. ANTON V SLOVENSKEH GORICAH. Tudi naš Sokol ne počiva, čeprav le redko čitamo kaj o njegovem delovanju. Tudi pri nas je obiskal v preteklem mesecu sokolski Miklavž našo deco in druge ubožne otroke, ki jih je obdaril s toplim blagom in Miklavževimi sladkostmi. Zasluge za obdaritev ima naš starosta br. Tušak, ki nam tudi ob drugih enakih prilikah vedno požrtvovalno skoči na pomoč. — Na Štefanovo je Prvo tamburaško društvo s pomočjo sokolskih članov uprizorili ljudsko igro «Krivopriselnika», ki je privabila v dvorano še razmeroma zadovoljivo število občinstva. — Na Silvestrovo pa je Sokol zbral svoje kakor tudi članstvo Prvega tamburaškega društva na prijetni zabavi, kjer smo ob šaljivih enodejankah in silvestrski alegoriji ob zvokih domače godbe na pihala složno zajadrali v novo leto.

SV. MARJETA NIŽE PTUJA. Na pobudo gospoda Janka Zunkoviča, predsednika sreskega kmetijskega odbora v Ptuj, in vodje tukajšnje kmetijske nadaljevalne šole g. Ivana Geča se je vršilo v nedeljo 14. t. m. predavanje o svinskih kužnih boleznih. Govoril nam je živinozdravnik g. Jožko Nardin iz Ormoža. Udeležilo se je predavanja okrog 200 gospodarjev, gospodinj in mladeničev. Predavatelj se je potrudil, da je s slikami pokazal kužne bolezni pri svinjah. Opozoril je tudi na velik pomen cepljenja proti tem boleznim. Posebej je predavatelj fantom tukajšnje kmetijske nadaljevalne šole razložil živalske porode in jih opozoril na najvažnejše napake, ki se dogajajo. Zeleti bi bilo, da nas g. Nardin večkrat obišče s tako koristnimi predavanji. Tudi predavateljev v drugih gospodarskih panogah si želimo.

SV. PETER POD SVETIMI GORAMI. V nedeljo 7. t. m. se je vršil v šoli občni zbor občinske organizacije JNS in obenem zelo lep shod našega neumornega poslanca g. Vekoslava Spindlerja. Občni zbor in shod, ki se jih je udeležilo izredno veliko število domačinov, je vodil podpredsednik organizacije župan g. Ivan Planinc. Iz tajniškega poročila, ki ga je podal profesor Friderik Degen, je razvidno, da je bilo delo organizacije zelo uspešno. Po poročilu delavnega blagajnika gospoda Franca Božička so se izvršile volitve novega odbora in je bil soglasno izvoljen za predsednika posestnik, mesar in gostilničar g. Franc

Toda mrtva priroda spet vstaja; zakaj kmalu bo spet pomlad, kmalu bodo pele ptice in spet cvetele cvetice. Moja mati pa bo šele po smrti vstala iz svojega groba. Dolgo večnost bom moral čakati, da jo bom spet videl.

Tudi v Vahrn ne hodim več, na Platterjevo domačijo.

Ne morem!

Moje srce je vendar preveč pri moji mrtvi materi, ki je zaradi mene umrla.

Ko vendar ne bi bila zato umrla! Kako naj še dalje živim s tem materinim grobom v sebi? In vendar hočem živeti. Spet se hočem smejati, spet hočem biti srečen; na vrancu sedeti in mrcini okoli mene, in jeziti spet na Platterjevo domačijo...

In če pride potem čas, ko me bo Judita poljubljala — kako se morem še kdaj pustiti od nje poljubovati, ko je šla mati zato na božjo pot, zato v smrt?

Toda tega svoji materi na ljubo ne morem storiti. Ne morem storiti tega, za kar je klicala nebo pri krvavečem srečanju Božje matere.

Tudi svoji mrtvi materi na ljubo ne.

Ker ne morem govoriti s svojim očetom in ker je moja mati mrtva, pišem v to knjigo, ki mi jo je podarila, ker je dobro vedela, da bo ta knjiga njenemu sinu tovarišica, prijateljica in zaupnica. Meni se zdi, kakor bi v tej knjigi govoril z njo samo, s svojo materjo.

Danes bom napisal, kako se je vse zgodilo, ko je začelo tisti južni dan, ko je padala po meni svetlikajoča se povodenj listja, proti večeru deževati in se je okoli polnoči dvignil sever. Tisto noč nisem šel spat. In komaj sem začel veter, ki je vlekel z Brennerja, že sem vedel, kaj moram storiti, pa nisem razumel, kako da mi je šele tedaj prišlo na misel: takoj bi bil moral iti za materjo!

Ne da bi bil koga doma zbudil, sem se pripravil na pot, osedel konja, požvižgal psa in oddirjal. Deževalo je v potokih in veter je bučal z Brennerja čedalje bolj divje.

Samo do Waidbrucka sem lahko jezdil, odondod je šlo hitreje peš.

Ko se je začel siviti dan, sem videl, da je vse gorovje v belkasti pari: sneg! Na podečih se oblakih sem spoznal, da divja veter tam še huje. Če ni šla moja mati v varno zavetje, mora biti sredi snežnega meteža.

Toda ona je vendar v nočnem počivališču in pojde šele jutri iz njega. Še več: pri tem neurju bo ostala. Vsekako je zdaj zdrava in na varnem.

Kako sem mogel biti vendar tako nespameten? Gotovo je tudi to, da je med potjo srečala druge romarje in se jim pridružila in so zdaj vsi na varnem pred viharjem.

Po mojem računu je morala priti snoči pod temo v majhno gostilno. Bila je le malo ur pred svetliščem krvavečega srečanja polne Matere in je služila romarjem navadno za zadnjo postajo. Cerkvica sama pa leži globlje v globoki

samoti Dolomitov in ni drugega poslopja blizu nego cerkvenikovo bivališče. Ker je mati tako rahlega zdravja, ni mogla priti do kapele pred snežnim zametom. Res sem lahko miren. Nikoli ne bom pozabil, kako vroče sem molil, kako iz srca sem se nebu zahvaljeval, da sem lahko miren.

Krvavečemu srečanju Nebeške kraljice sem zaobljubil srebrno srce za to, kar sem imenoval rešitev svoje matere iz smrtno nevarnosti. Srebrno srce naj bo podoba mojega prestrašenega in hvaležnega sinovskega srečanja, in denar, ki ga bom zanje izdal, sem hotel prihraniti od krajevarjev, ki sem jih dobival od očeta za smodnih in svinec pri svojem ljubljenu lovu. Kaj boljšega ubogemu mladeniču ni prišlo na misel. Svojega konja sem pustil na vse zgodaj zjutraj v neki gostilni in peš sem se odpravil dalje. Dovolj težavno je bilo. Ko sem prišel do višine, kjer se je dež izpremenil v sneg in je vihar gnil goste kosme v divjih vrtincih, sem imel vzlic svoji mladostni moči dovolj truda, da sem rit dalje. Ze za to, da sem ostal na poti, je bilo treba obilo naporov.

Kakor angelovo poslanstvo se je zasvetila v moji duši misel: Tvoja mati, ki je zaradi tebe šla na božjo pot, je na varnem! Kaj mi je bil ta vihar? Zdel se mi je kakor pomladanski vetrič.

Proti poldnevju sem prišel do gorske gostilne. Bila je polna romarjev, ki zaradi viharja niso mogli iti dalje.

Moje matere ni bilo vmes!

Gabron. Po volitvah je povzel besedo g. narodni poslanec in se v uvodu z zanosnimi besedami spomnil petletnice kraljevega manifesta in velikega dela Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Nato je govoril o delu narodnega predstavništva. Obširno je poročal o našem gospodarstvu in o raznih zakonih, ki so velike važnosti za vse naše gospodarsko življenje. Z velikim zanimanjem so udeleženci shoda sledili izvajanjem g. poslanca in jih sprejeli z odobravanjem na znanje. Na razna vprašanja zborovalcev je g. poslanec dajal zaželeno pojasnila. H koncu se je v imenu organizacije zahvalil gosp. poslancu in vsem udeležencem shoda novoizvoljeni tajnik šolski upravitelj gospod Anton Robič.

SV. TROJICA V SLOVENSKIH GORICAH.

Dne 14. t. m. je imel Sokol letno skupščino. Iz poročil funkcionarjev je bilo posneti, da je bilo delovanje čete vsestransko. Sokol ima že svojo posebno knjižnico, posluhuje pa se še knjig Citalnice, ki šteje blizu 1000 knjig s potovalnimi odseki pri Sv. Antonu, Sv. Benediktu in Sv. Rupertu. Četa ima tudi svoj tamburaški zbor, ki ga vodi br. Feliks Lasbahar. Na tekmah je vrsta našega Sokola dosegla drugo mesto. — Dne 14. t. m. so se zbrali naši gasilci v dvorani Ernesta Goloba k vsakoletni prireditvi.

ŠT. ILJ PRI VELENJU. Nedavno so priredili naši gasilci veseloigro »Dve nevesti«. Obisk je bil zelo zadovoljiv, saj je bila naša dvorana skoro za polovico premajhna. Pohvala večine gledalcev, ki so posetili to igro, nam pove, da so igralci rešili svoje naloge zadovoljivo. Glede na motnje in kratek čas, ki je bil igralcem na razpolago, je ta skromna pohvala zanje le majhno priznanje. Pred igro in po njej je nastopil gasilski pevski zbor s pevovodjo g. Jelenom na čelu. Zapel je »Buči morje Adrijansko«, »Svanula zora« in še nekaj drugih in dosegel priznanje vseh. Vsem, ki so k uspehu prireditve pripomogli na kakršenkoli način, zlasti pa našim nad vse prijaznim sosedom, ki se niso ustrašili dolge in slabe poti, iskrena hvala! Ta igra in nastop pevcev je že druga sijajno uspela prireditev gasilske čete po preosnovalnem obnem zboru. Naj bo proti gasilcem še toliko spletkarjenja, ob hladnem in premišljenem nastopu članov in odbora se je že in se bo razbilo vse. Vsaka prireditev nam ponovno dokazuje, da nismo v boju za obstoj osamljeni. Naši nad vse prijazni in postrežljivi sosede nam gredo v vseh ozirih na roko. Naše geslo pa je in

bo: Delovali bomo ne glede na levo ali na desno samo v prid gasilstva.

UZENICA. Preteklo leto je bilo v pogledu ljudskega gibanja, čeprav nas je nadlegovala davica, ki pa ni zahtevala niti ene žrtve, še dovolj ugodno. Rojstev je bilo 36, smrtnih primerov 22, poročenih pa 12 parov, tako da se je, kakor kažejo številke, prebivalstvo fare spet pomnožilo skoro za en odstotek. — V nedeljo 14. t. m. je imel naš Sokol letni občni zbor. Ob navzočnosti 43 članov in članic so podali funkcionarji svoja poročila, ki so izkazovala spet napredovanje. Edino blagajna je v prometu padla. Sokol ima deset telovadnih oddelkov s 130 telovadci. Lastni nastop in sodejovanje na petih tujih prireditvah je zunanji izraz naše delavnosti. Izvoljen je bil 2 malimi izpremembami stari odbor s starostjo dr. Preglom, podstarostjo Kogelnikom, načelnikom in blagajnikom Mravljakom, načelnico Vobovnikovo, tajnikom Cvetkom, prosvetarjem Vollmaierjem mlajšim, Odborniki pa so: Sovrè, Vollmaier starejši, Kralj, Znidarec, Andrie in Glas. Nadzorstvo sestavljajo: Kresnik, Viher in Ziegler. — Letos slavi naša šola 150letnico, odkar je bila ustanovljena kot obvezna, obenem pa tudi 50letnico, odkar se poučuje v sedanji stari šoli. Prvotno so poučevali učitelji v svojih stanovanjih, potem je kupila šolska občina od Mihaela Bernharda sedanjo Črešnikovo gostilno, jo prezidala in uredila za enorazrednico z učiteljevim stanovanjem. Tu se je začelo poučevati leta 1834., torej prav pred 100 leti. Delo je izvršila graščina Puhenštajn, a tako slabo, da je moral Slomšek leta 1839. napraviti precejšnja popravila. Ko je postala hiša pretesna, so sezidali leta 1883. sedanjo staro šolo, v kateri se je začelo poučevati v začetku januarja leta 1884., torej pred 50 leti. Trojni jubilej bo torej slavila naša šola, in smo uverjeni, da bo praznava prav lepa. Lani smo dobili 6. razred, tako da je potreba razširjenja spodnje šole stopila v ospredje. Ako bi se morala dograditev izvršiti že letos, kar pa je zaradi hudih finančnih prilik skoro izključeno, bi to bil kar četrti vzrok slavlja. Opozorjamo, da je izšla o zgodovini vuzeniške šole že leta 1930. izpod peresa Josipa Mravljaka brošura »Šolstvo v Vuzenici«, v kateri najdeš še marsikaj zanimivega. Cena knjižice je tako malenkostna, da jo zmore vsakdo.

Pristopajte k Vodnikovim družbi!

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na zadnjem mariborskem sejmu so bile za kilogram žive teže naslednje cene: debeli voli 3.50 do 3.75, poldebili voli 3 do 3.50, plemenski voli 2.75 do 3.75, bikji za klanje 3.50 do 3.75, debele klavne krave 2.25 do 3.50, plemenske krave 1.75 do 2.75, krave za klobasarje 1.75 do 2, molzne in breje krave 2 do 2.25, mlada živina 2.25 do 4, teleta 4.50 do 5 Din. Mesne cene: volčvsko meso I. vrste 10 do 12, II. vrste 8 do 10, meso bikov, krav, telic od 5 do 7, telečje meso I. vrste 14 do 16, II. vrste 10 do 12, svinjsko meso, sveže 10 do 16 Din za kilogram.

VINO. Zadnji vinski sejem v Ivanjkevcih, na katerem so bila razstavljena le ljutomersko-oromoška nova in stara vina, je vinsko kupčijo v teh krajih spet nekoliko oživil in cene usmeril. Prodajala so se stara vina po 6 do 7.50, nova pa po 5 do 6 Din. Drugod so cene za enaka štajerska vina iste. Mešana slabša vina pa imajo razmerno nižje cene. Po Bizeljskem, Dolenjskem in v Beli Krajini so cene za stara vina, kolikor jih je sploh kje dobiti, po 5 do 7 Din. za nova pa od 3.50 do 6 Din. Rdeča imajo povprečno višjo ceno kakor bela, ker se daje prednost rdečim vinom in črnini. Kupčija je tod začasno zastala.

HMELJ. Nemčija je pričela izvažati svoj hmelj po zelo nizkih cenah, ker dobi nemški izvoznik od Nemške družbe za promet s hmeljem, ki ima zdaj edino pravico nakupovati hmelj od pridelovalcev, popust 40 mark pri 50 kg. Glede na ta popust lahko nemški trgovci prodajajo hmelj v tujino po nižjih cenah. Med žateškimi hmeljarji je zaradi tega nastalo precejšnje vznemirjenje. Žateško združenje hmeljarjev poroča, da se je pretekli teden srednji hmelj trgoval po 1300 do 1400 Kč za 50 kg, prvovrstno blago pa notira do 1700 Kč (še pred tedni je notiralo to blago nad 2000 Kč). Stanje svetovnega trga pa kljub temu ne daje povoda za vznemirjenje. Upoštevati je treba, da so letos neprodane zaloge hmelja zelo majhne, zaradi česar ni bojazni, da jih ne bi bilo mogoče vnovčiti.

Vprašal sem po njej: po blede, nežni, dobri ženi, ki je prišla docela sama.

Moje matere ni bilo v hiši.

Toda bila je tam: že včeraj. In že včeraj je odpotovala dalje, docela sama!

Že včeraj je šla sama dalje po strmi, naporni in nevarni poti k svetišču!

Najbrže je ostala pri cerkovniku v gozdu. Da, da, da! Še zmeraj sem bil lahko pomirjen; nebesom sem se lahko iz srca zahvaljeval; obljubljal sem lahko božji Materi srebno srce.

Poizvedoval sem: »Kakšna je bila žena? Ali je bila zelo utrujena, zelo izmučena? Ali je bila videti zelo blede in bolna?«

Da, oh, da! Zelo izmučena in utrujena je bila, zelo bolna je bila videti. Krčmarjevi so jo prosili, naj ostane; nujno so ji odsvetovali, naj ne hodi dalje; resno so jo svarili. Toda ona se ni dala zadržati.

Mudilo se ji je dalje, da bi čimprej opravila romanje in se kmalu vrnila domov, kjer bo njene sina zaradi nje skrbelo.

Vprašal sem: »Ali je utrujena žena jedla in pila?«

«Malo.»

«Torej je šla veidar pokrepčana dalje?»

«Nekaj... Ali se ne bi hoteli odpočiti in nekaj pojesti, da bi šli še vi pokrepčani dalje? Vreme je strašno in pot gotovo globoko zasnežena.

Jaz pa sem hotel iti takoj dalje, za svojo materjo. Šele ob svetem Srcu sem se hotel odpočiti.

Čedalje bolj puščobna je bila pot, čedalje bolj divji vihar. Vsak korak naprej sem si moral priboriti. Kako počasi sem šel dalje in navzgor! Še celo psa sta se utrudila. Govoril sem z njima in jima prigovarjal, naj bosta pogumna. Odgovarjala sta mi z žalostnim cviljenjem. Zgodaj se je znočilo. Toda sneg je izžareval medel mrak. Pri tem počasnem soju sem lezel dalje, za vsak korak sem se moral boriti in se neprestano poganjati proti vetru. Takšne poti še nisem nikoli prej spoznal. In vedel sem vendar, kaj pomeni saba pot v viharju!

Deslej sem bil na pravi poti, iznenada sem jo izgubil. Iskal sem in iskal in — nisem je več dobil.

V tej viharji noči, v snežnem zametu, sredi Dolomitov sem bil na krivi poti.

Eden izmed mojih psov je zaostal. Iskal sem izgubljenca.

Utrudil sem se.

Tik pred mano svetel soj luči! Prav tedaj, ko so me že hotele moči zapustiti, ko sem hotel omahnuti. Opetekajoč se sem klical dalje, tja, kjer se je skozi medlo temo iznenada zsvetila luč. Obema svojima psoma, ki sta se vlekla za mano, sem zaklical z novim pogumom, da smo rešeni. Kajti brez lesketajočega se soja bi bili mi vsi trije izgubljeni.

Svetišče krvavečega srca bolečin polne Božje Matere je bilo. Vrata so bila na stečaj odprta, vihar jih je odloputnil.

Na oltarju je gorela visoka, z zlatom in srebrom bogato okrašena voščenska; dar moje matere, ki je bila tu, tu klečala in molila: zame, za svojega ljubega sina.

Spoznal sem luč.

Še dosti sveč drugih romarjev je bilo na malem oltarju pred podobo svete Device. Toda vse druge so že ugasnile. Tudi večna lučka pod stropom je bila upihnjena.

Samo voščenska moje matere je gorela. Goreča luč moje matere me je rešila žalostne smrti.

Pred oltar sem padel na tla. Svoje roke sem iztegnil k sliki nebeske Gospe, ki se mi je v soju sveče moje matere smehljala iznad svojega krvavečega srca. Samo za trenutek sem obležal. Potem sem planil pokoncu in se opotekel ven iz cerkvice, spet nazaj v vihar, pognal sem se proti cerkovniški hiši, potkal in poklical.

Potem sem se sesedel od izmučenosti pred vrati. Mislim sem si vendar: »Notri je tvoja mati! Tvoja mati je rešena, na varnem! Kmalu se boš odpočil na njenem srcu — že čez trenutek.»

Cerkovnik mu je odprl.

Moje matere ni bilo v hiši.

Takoj sem vedel: »Mrtva je! Onemogla je v snežnem viharju! Med tem ko stojiš tu na bišnem pragu, kjer bi se zdaj lahko odpočil in udobno ogrel, leži ona nekje pod belo, ledeno mrzlo obleko in — počivaš.»

(Dalje prihodnjič.)

Sejmi

22. januarja: Videm (krški srez), Teharje, Gradac, Višnja gora;
23. januarja: Mozirje, Sodražica;
25. januarja: Dolnja Lendava, Blagovica, Studenice pri Poljčanah, Slovenjgradec, Koprivnica (šmarski srez), Radeče.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah (k spodnjim tečajem naj se prišteje še premija 28.5 %):

- 1 nizozemski goldinar za 23 do 23.11 Din;
- 1 nemško marko za 13.56 do 13.67 Din;
- 1 ameriški dolar za 36.34 do 36.53 Din;
- 100 francoskih frankov za 224.43 do 225.55 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 170 do 171 Din;
- 100 italijanskih lir za 299.79 do 302.19 Din.

Avstrijski šiling se je prodajal v zasebnem kliringu po 9.15 Din. Vojna škoda se je trgovala po 295 do 296 Din, investicijsko posojilo pa po 60.50 Din.

Kratke vesti

— Sestanek kmetijskih pospeševalnih strokovnjakov. Dne 4. in 5. t. m. je banska uprava priredila v prostorih Kmetijske družbe v Ljubljani sestanek vseh strokovnjakov, ki delujejo na pospeševanju kmetijstva v dravski banovini. Na sestanku so bili pozvani vsi sreski kmetijski referenti in njihovi pomočniki, ravnatelji in profesorji kmetijskih šol, ki sodelujejo pri zunanji kmetijski službi, in zastopnik državne kmetijske poizkusne in kontrolne postaje v Ljubljani. Sestanek je otvoril in zaključil s primernim nagovorom banov pomočnik g. dr. Pirkmajer. G. ban, ki je bil službeno zadržan, je sestanku poslal svoje pozdrave in navodila. Sestanek je pod vodstvom načelnika kmetijskega oddelka inž. Josipa Zidanška razpravljalo o najvažnejših vprašanjih sodobne zunanje kmetijske službe. Na dnevnem redu je bilo 21 poročil, ki so jih prisotni temeljito predelali v živahni razpravi. Izpolnil in ponovno se je postavil kmetijski pospeševalni načrt dravske banovine, ki se naj izvaja v tesnem sodelovanju kmetijskih šol in sreskih kmetijskih referentov s posebnim poudarkom državlanske vzgoje. Posvetovanje je trajalo 18 ur.

— Srbski predvojni stotaki se ne vzamejo iz prometa. Glede na okolnost, da mnogi nočejo

sprejemati več v plačilo predvojnih srbskih novčanic po 100 Din, opozarja Narodna banka, da srbske predvojne novčance ostanejo nadalje v prometu in da jih mora vsakdo sprejeti kot zakonito plačilno sredstvo. Iz prometa so se vzele (do roka 31. decembra leta 1933.) le predvojne srbske novčance po 10, 20 in 50 Din, ki so že izgubile vrednost zakonitega plačilnega sredstva. Do 25. maja letos pa se vzamejo še iz prometa dinarsko-kronske novčance izdaje finančnega ministrstva po 1000 Din, odnosno 4000 kron, in po 100 Din, odnosno 400 kron.

— Zimski kmetijski tečaj v Preski pri Medvodah. V torek 16. t. m. zvečer se je otvoril zimski kmetijski tečaj v poslopju nove osnovne šole v Preski. Tečaj je brezplačen in bo trajal šest tednov. Predavala bosta ob torkih in petkih od pol 17. do pol 20. po dva predavatelja o vseh važnejših kmetijskih panogah. Po vsakem predavanju bo razprava. Ker bo število predavateljev veliko, bo spričo skrbno izdelanega učnega načrta tečaj zelo zanimiv, pester in za vsakogar koristen. Kmetovalci iz Medvod in sosednih občin so prisrčno vabljeni!

— Snovanje nove tkaninske tvornice v Ptuj. Med ptujsko mestno občino in češko skupino tkaninske industrije na Brodu ob Savi se vršijo pogajanja za ustanovitev nove tkaninske tvornice. Mestna občina bo dala na razpolago zemljišče za železniško postajo, kjer bo družba zgradila tvornico, in je za uresničenje tega načrta pripravljena nuditi vse ugodnosti. Ze prej pa bo začela obratovati tkaninska industrija v bivšem dominikanskem samostanu.

DOMAČE NOVOSTI

* Nj. Vel. kralj je odobril prevzeti pokroviteljstvo nad XIV. ljubljanskim mednarodnim velesejmom od 30. maja do 10. junija in jesenskimi mednarodnimi velesejmi «Ljubljana v jeseni» od 1. do 10. septembra.

* Ugleden Francoz o našem vladarju. O priliki nedavnega odkritja spomenika velikemu francoskemu književniku Lamartinu v Beogradu je zastopal francosko akademijo znanosti njen član, senator g. Abel Bonnard. Ze v svojem govoru, ki ga je imel na svečanosti v Beogradu, je poudaril svoje veliko spoštovanje do jugoslovenskega naroda in omenjal ogromni pomen narodnega osvo-

bojenja in zedinjenja jugoslovenskega naroda. Za svojega bivanja v državni prestolnici je bil gospod Bonnard sprejet v avdienci pri Nj. Vel. kralju. Po svojem povratku v Francijo je objavil v zadnji številki znane «Revue de deux Mondes» svoje vtiske iz Beograda in svoje mnenje o razmerah v Jugoslaviji. V uvodu opisuje, kako se je Beograd v zadnjem desetletju razvil v ponosno jugoslovensko prestolnico, kako goji jugoslovenski narod povsod najiskrenejše prijateljstvo do Francije in kako se jugoslovenski narod vsestransko dviga in razvija. O svoji avdienci pri našem kralju pravi: «Nočem pisati vljudnih besed, marveč izražam le globoko in iskreno prepričanje, ako rečem, da je višek vseh mojih vtiskov, ki sem jih dobil za časa svojega kratkega bivanja v Beogradu, vtisk, ki ga je napravila na mene avdiencia, v katero me je blagovolil sprejeti Nj. Vel. kralj. Kralj Aleksander je po svoji priljubljenosti med narodom vsem dobro znan. On spada med ono malo število ljudi, ki jih pozna vsa Evropa. Toda nekaj je, kar na njem spoznaš in občutiš šele takrat, kadar stopiš pred njega, a to so nepopisna prikupnost njegove osebe, odkritost njegovega duha in jasnost njegovega presojanja, vtisk razumnosti in dobrohotnosti, ki dela njegov obraz posebno privlačen. Ne morem si kaj, da ne bi posebej naglasil, da je v teh časih, ko vsi narodi čutijo potrebo po močnih predstavnikih, jugoslovenski narod zadela posebno srečna usoda, da ima na čelu takega kralja voditelja.»

* Shod Narodne strokovne zveze v Hrastniku. Nedavno se je vršil v Sokolskem domu v Hrastniku dobro obiskan shod narodnega delavstva. Shod je otvoril tajnik NSZ g. Rešek, ki je dal besedo gospodu Juvanu iz Ljubljane. Ta je zbranim pokazal pota, po katerih NSZ hodi in se približuje svojemu smotru, imajoč neprestano pred očmi blaginjo malega človeka-delavca trpina. Spomnil se je tudi kraljevega manifesta januarja 1929. Za njim je govoril g. Bajt, urednik «Borbe», iz Maribora, ki je nazorno predložil, kam so zavedli razni mednarodni voditelji našega delavca. Pokazal je na vse neštete krivice, ki se delavstvu gode prav zaradi tega, ker ni organizirano v narodnih delavskih organizacijah. G. Vojska iz Maribora je pojasnil zbranemu delavstvu namen narodnega delavskega gibanja in razkrinjal načine, ki se jih nasprotniki poslužujejo, da bi to gibanje med delavstvom prikazali kot fašistično. Za njim je izpregovoril g. Štrac iz Trbovelj in kot rudar

Soteščan:

Dedinja grajskih zakladov

Povest iz davnine.

1.

Robovje, grad na prijaznem holmeu, je odevala tiha žalost. Stari graščak Robert se je poslovil od življenja. Zalni spreved z dragoceno mrtvaško krsto se je pomikal proti kapelici svetega Jurija pred odprto grobnico.

Graščak Robert ni imel zakonitih potomcev. Ogromno premoženje je podedovala njegova nečakinja, ki je dospela iz tujine. Stric je bil takrat še toliko pri moči, da ji je pravilno izročil vse imetje. Sam je podpisal oporoko, katero je sestavil grajski pisar po tedanjih predpisih. Gizela, tako je bilo ime nečakinji, je postala dedinja grajskih zakladov.

Ljudstvo, nad katerim je zagospodovala, je ni natančno poznalo. Nečakinja je živela v tujini, odkoder ni hodila na Robovje. Prispela je šele, ko so jo pozvali, pa se je prikrivala celo grajskemu osebju. Javno se je pokazala šele pri pogrebu.

Pogrebci so jo pozorno opazovali. Podali sta se ji dragocena žalna oprava in koprena, ki je zakrivala njeno lice. Njena žalost pa ni izvirala iz polarte duše. To je pričalo njeno vedenje, ko so polagali krsto v grajsko grobnico.

Nekam hladna in molčeča je bila celo do plemstva, ki ji je izrekalo sožalje. Opravičevalo jo je nepoznanje ljudi in kraja. Nekaj je bilo morda tudi v njenem značaju, zakaj vsi njeni predniki na Robovju so bili čudaki.

Mladenka je bila lepe postave, kakor bi jo ulil iz mavca. Obraz ji je bil cvetoč ko majnik; iz oči sta ji sevali zvižanost in zapeljivost. Odlikovala se je po gladkem vedenju, vendar ni bilo nikjer tiste nežnosti in privlačne prikupljivosti, ki sta svojstvo nežnega spola.

Grajski oskrbnik Bunc je bil med tistimi, ki so mlado graščakinjo najbolj opazovali. Bival je na pristavi v prostornem poslopju spodaj ob vznožju holmea. Z Robovja do pristave ni bilo več kakor pol ure.

Zalujočo dedinjo je spremljal grajski pisar Bistan. Mož je imel na Robovju precej veljave. Spretno je opravljal vse pisarniške posle. Njegovo zvižanost so poznali daleč naokoli. Dolžili so ga raznih sleparstev, mogli pa mu niso ničesar dokazati.

Pogrebne svečanosti niso trajale dolgo časa. Ljudstvo je moralo ostati zunaj kapele. V grobnico so smeli stopiti le ožji sorodniki in pa oni, ki so bili zaposleni s polaganjem krste. Po končnem opraviilu je grobar zaklenil vrata. Ljudje so odhajali v gručah, nejevoljno mrmrajoči.

Dedinja grajskih zakladov in zvižani pisar Bistan sta se sestala kmalu po pogrebu v posebni sobi. Graščakinja je sedla na divan in odgrnila kopreno.

«Igra je končana», se je oddahnila v zavesti zmage.

«Se ni», jo je zavrnil Bistan. «Prav za prav se je šele začela.»

«Kako pa? Ali nisem dedinja vsiega, kar spada na Robovje?»

«Seveda je zapisano, toda...»

«No, kaj?» je vprašala porogljivo.

«Nevarnost je še mnogo... Pozornosti je treba... Predvsem moramo odstraniti pravo dedinjo...»

«To sem zdaj jaz», je izrekla z vražjim ponosom.

«O tem ni dvoma. Vendar pa bodo njeni privrženci še nadalje ribarili po kalnih vodah...»

«Pa se bodo pogreznili v blato. Vsakdo bo poginil, kdor se mi bo drznil škodovati...»

Pisar je važno razlagal: «Zatreti moramo vsako nasprotstvo... Prizanašanja ne poznamo... Gorje mu, kdor bi se postavil proti nama...»

«Dajte mi jamstvo za sodelovanje», je zahtevala Gizela. «S krvjo mora biti podpisana taka izjava.»

«Dam vam vse, kar hočete, milostiva. Vse svoje zmožnosti in tudi svoje življenje. Za vas sem pripravljen hoditi po najtemnejših potih do popolne zmage...»

«In plačilo?» Pogled ošabne dedinje se je zapil globoko v pisarjevo obličje.

«Izprevideli boste, koliko bom zaslužil. O tem je še prezgodaj govoriti.»

pozival delavstvo, naj bo v borbi zvesto mislim NSZ, ker mu bo le v tem primeru mogoče izvajati pravice, ki mu pripadajo. Poslednji je govoril g. Kušar, predsednik Narodne odbrane iz Hrastnika, ter zavrnil očitke nasprotnikov, češ, da je NSZ organizacija raznih gospodov. Pozval je navzočo delavstvo, naj smelo stopa v boj v vrstah NSZ pod jugoslovanskim praporom za svoj lastni blagor in za blagor naroda in kralja, v katerem moramo vedno gledati prvobornika ponižanega in izkoriščanega naroda. Prisotno delavstvo je navdušeno odobravalo izvajanja govornikov. Prečitana je bila tudi resolucija, ki zahteva izboljšanje položaja tudi za delavstvo kemične tovarne in steklarne.

* **Gasilsko odposlanstvo pri ministru gospodu dr. Kramerju.** V nedeljo se je zgledalo pri ministru g. dr. Albertu Kramerju odposlanstvo gasilske zveze za dravsko banovino s starostom gospodom Josipom Turkom in tajnikom g. Franom Pristovškom. Izročilo je g. ministru diplomu častnega članstva Jugoslovanske gasilske zveze, ki je dne 9. julija lani izvolila g. ministra za svojega častnega člana. Diploma je umetniško delo našega znanega akademskega slikarja g. Maksima Gasparija in so jo ljubljanci imeli priliko občudovati, ko je bila nedavno s tremi drugimi častnimi diplomami, ki so takisto delo profesorja Gasparija, razstavljene v veliki izložbi Tiskovne zadruge v Ljubljani.

* **V Motniku bodo ponovne občinske volitve.** Z odlokom z dne 30. decembra 1933. je upravno sodišče v Celju razveljavilo občinske volitve v občini Motniku v kamniškem srezu na podlagi člena 50. zakona o občinah in določilo, da se morajo po istem členu vršiti v mesecu dni po prejemu odločbe nove volitve. Razlog se utemeljuje s tem, ker je predsednik volilne komisije v Motniku proglasil za neveljavno kandidatno listo Janeza Učakarja, na kateri je manjkalo podpis sodnika. Ta razlog pa ni bil osnovan po zakonu o občinah, ker je bilo iz spremnega dopisa sreskega sodišča razvidno, da je bila Učakarjeva lista potrjena.

* **Odmevi občinskih volitev pred ljubljanskim okrožnim sodiščem.** Neka gostilničarka iz Notranjske je bila obsojena na sedem dni zapora in 120 Din denarne kazni, ker je dan pred volitvami točila alkoholne pijače. Sodba je bila izrečena pogojno za dve leti. Gostilničarka se je zagovarjala, da je dala vino delavcem, ki so ji pripeljali blago, in nobenemu drugemu gostu. — V Kon-

sumnem društvu pri št. Joštu nad Vrhniko je bila nekega dne pred volitvami med možmi živahna razprava o občinskih volitvah. Tajnik Posojilnice in hranilnice pri št. Joštu Jakob Žakelj je po navedah orožniške ovadbe govoril o «vladavini na trhljih nogah», kar pa se po njegovem zagovoru nanaša samo na občinski politiko. Po drugi obravnavi je bil Žakelj oproščen. — Nadalje je bil obtožen župnik v Križah pri Trzinu, Josip Hartman, da je v nedeljo pred volitvami 8. oktobra po končani pridigi v cerkvi imel daljši nagovor na vernike, v katerem je omenil, «da so naši kandidati krščanski in da gre za vero in slovenski jezik». Župnik Hartman je pred sodnikom priznal, da je tako govoril, a da ni nameraval v cerkvi uganjati strankarske agitacije. Bil je po kratki obravnavi obsojen na 600 Din denarne kazni, odnosno 10 dni zapora, pogojno na dve leti. Župnik si je pridržal pravico priziva.

Škrofulozne rane

kazijo bolnika, ker mu tudi po ozdravljenju ostanejo vidne grde brazgotine. «Fitonin» naglo ozdravi rane tako, da ne ostanejo grdi sledovi. Steklenica 20 Din. Po poštnem povzetju 2 steklenici 50 Din. Poučno knjižico št. 16 pošlje brezplačno Fiton, dr. z o. j., Zagreb 1/78.

* **Gasilska zajednica dravske banovine obvešča** s tem vse gasilske čete in župe, da je na predlog starešinstva Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije dovolilo ministristvo za telesno vzgojo naroda izostanek rednih skupščin v letu 1934. glede na kratko razdobje od izvršenih volitev upravnih in nadzornih odborov. Predsedništvo Gasilske zajednice v Ljubljani.

* **Prevoz alkoholnih pijač v žigosani posodi.** Generalna direkcija jugoslovanskih državnih železnic je razglasila oktobra naslednjo naredbo o odpravljanju alkoholnih pijač v žigosani posodi: Posoda, v kateri se odpremljajo po železnici alkoholne pijače, mora biti žigosana vsako tretje leto. Izjema (razen za pivsko posodo) velja do konca leta 1934. za ozemlje prejšnje Srbije in Črne gore. Izvzeta je posoda, v kateri se odpravlja alkoholna pijača, ki je namenjena za svojo (hišno) rabo in pa prazna posoda. Sodi, v katerih se odpravlja po železnici pivo, morajo biti žigosani ne glede na to, na katerem ozemlju so predani na prevoz. Pregledna doba se računa od prvega dne koledarskega leta, ki sledi letu, v katerem je bil sod žigosan. Potemtakem mora biti žigosanje iz leta 1931.

obnovljeno najkasneje do konca leta 1934. in takega sode železnica ne sme izključiti od prevoza v teku leta 1934. Sprejem alkoholnih pijač na prevoz v posodi, ki ni žigosana ali pa ima zastarelo žigosanje, ni dovoljen.

* **Naš roman «Dva človeka»**, ki uživa v nemški književnosti velik sloves, namerava prevajalec izdati v knjigi. Pogoj je, da se že v naprej oglasi zadostno število naročnikov. To delo bo nedvomno v vsaki podeželski knjižnici zelo brano, dobro bi bilo pa tudi, da bi prišla ta lepa knjiga v vsako hišo, saj bo v vsaki domači knjižnici v lepo izpopolnilo. Vse naše naročnike, ki so knjižničarji ali odborniki kakšnega društva, prosimo, naj poskrbe, da pride ta knjiga v društveno knjižnico in jo takoj naroče. Za vse naročnike, ki se obvezno priglase že vnaprej, bo stala knjiga v lični mehki vezavi 30 Din (s poštnino 32 Din). Naročila sprejema iz prijaznosti uredništvo «Domovine», Ljubljana, Knafljeva ulica št. 5/1.

* **Možat nastop slovenske duhovščine na Goriškem.** Praški «Narodni Listy» poročajo, da je upravnik goriške nadškofije g. Sirotti na božični praznik poklical k sebi 70 slovenskih duhovnikov iz Julijske krajine in zahteval od njih, naj se obvežejo, da ne bodo več poučevali verouka v slovenskem jeziku in da pri nobenem svojem duhovniškem opravilu ne bodo rabili več niti besede slovensčine. Slovenski duhovniki so odločno odklonili to zahtevo g. Sirottija. Namesto zahtevane prisega so poslali papežu spomenico, v kateri navajajo trpljenje jugoslovanskih katoličanov, ki jih je v fašistični Italiji nad 600.000. Fašisti so silno ogorčeni zaradi tega odločnega nastopa slovenskih duhovnikov in je pričakovati, da se bodo v kratkem maščevali nad njimi.

* **Dom slepih v Stari Loki.** Po zaslugi delavnega odbora Društva slepih, ki mu predseduje že polnih deset let bivši škofjeloški župnik, sedaj kanonik v Ljubljani, gospod dr. Tomaž Klinar, in raznih drugih činiteljev, ki so se zavzeli za naše največje ubožce — slepce, je bil kupljen pred kratkim bivši Strahov grad v Stari Loki, nazadnje last starološkega industrijskega Franca Dolence starejšega za Dom slepih, kar je te tudi naša javnost sprejela z najlepšim zadoščenjem. Kupci bi bili pač težko izbrali za svoj namen primernejši prostor, kakor je ta grad, ki ni samo po svoji legi, marveč tudi po vsej okolici kakor nalašč določen, da postane prijetno bivališče in dom onih, ki jim je nemila usoda ugrabila najdražje, dar vida. Grad sam stoji tik pod starološko župno

«Vaše plačilo bo obilno», ga je pogledala zapeljivo.

«Čaka nas še obilo truda, milostiva. O tem se vam niti ne sanja...»

«Vse naj ostane tajno. Tako bo manj nasprotstva in več uspeha...»

«Ali je oskrbnik Bunc vreden zaupanja?» jo je vprašal važno.

«To veste vi bolje kakor jaz», ga je trpko zavrnila. «Vi ste ga izbrali kot zaupnika. Njegove sposobnosti mi niso znane...»

«Ako sem pogrešil, bom tudi popravil.» Pisar se je popraskal za ušesi. Prav nič ni bil užaljen zaradi teh očitkov. Kdo bi se razburjal zaradi takih malenkosti.

Lažna dedinja je načela novo vprašanje: «Ali veste, kje je zdaj Gizela, moja nasprotnica?»

«Menda je na pristavi. Ali če je ni tam, bo vedel Bunc, kam jo je odpravil.»

«Spraviti jo moramo spoti... Čim prej, tem bolje...» Zlobnici so se svetile oči kakor zveri, kadar zalezuje svojo žrtev.

«Treba je nekoliko previdnosti», je svetoval premetenec. «Zaradi njenega zaročenca se ne smemo preveč zaleteti. Milan se krepko poganja za njene pravice.»

«Ali se ga bojite?» se je posmešnila.

«Močni smo kakor hrast», se je potrkal na prsi. «Toda nepotrebne sitnosti motijo mirno življenje...»

«Z oskrbnikom moram nemudno govoriti», je sklenila Gizela, kateri je bilo ime tako, kakor

pravi nečakinji. Bistanu je zdaj zaupala, ni pa še preizkusila oskrbnika.

«Pošljite po Bunca», je zahtevala oblastno. «Zadevo je treba naglo urediti.»

Pisar se je priklonil in odšel na pristavo. Z oskrbnikom je hotel osebno govoriti.

Vrnil se je navidezno zadovoljen. Bunca sicer ni našel, ker je odšel po opravkih. Izvedel pa je, da prave nečakinje ni več na pristavi.

«Kje pa je?» Ošabnica je bila silno radovedna.

«Najbrž je v gozdu pri oglarjih...»

«Vidite, Bunc je nama vsekakor nasproten. In prav tako tudi nevaren...»

«Predrznik!» se mu je zastudil. «Vedeti bi moral, da je v naši roki njegova usoda...»

«Tega se ne zaveda. Opira se nase, a mu bo spodletelo...»

«Ako bi vedel, da so oblastva z nami, bi ravnal drugače. Pridobili smo jih ob pravem času.»

«Ali meniš, da bo držalo?» jo je vendarle skrbelo.

«Mazati bo treba, milostiva.»

«Samo da bi kaj zaleglo. Zveza z oblastvi se ne sme tako hitro zrušiti.»

«Pripravljena sem mnogo žrtvovati... Kdor bo sitnaril, naj pripravi glavo. Najprej je treba odstraniti pravo dedinjo, edino nečakinjo graščaka Roberta, potem pa vsakogar, ki bi jo ščitil in podpiral.»

«Tako se bo zgodilo, milostiva. Toda skrivaj, da ne bo nihče vedel. Vsako dejanje moramo zaviti v krilo noči in teme...»

«Bunčevo vedenje mi ne ugaja. Možak ima nepošteno namene. Drznil se mi je celo groziti...»

«Izročimo ga biričem... Takoj naj odidejo k oglarjem in poiščejo Gizelo. Privedejo naj jo na Robovje, kjer jo bomo skrbno zavarovali. Oskrbnik nima do nje nobene pravice...»

«Nastopijo naj brez usmiljenja», mu je strogo naročila, «in hitijo naj, da ne bo prepozno.»

Grajski pisar je izvedel točno njeno povelje. Dva najboljša birača sta odšla še tisto uro poizvedovat.

2.

V gozdu nedaleč od Robovja je ležala ozka dolinica, kjer so životalili grajski oglarji. Lenča, oglarjeva žena, je sedela pred ognjiščem in kuhala kosilo. Njen mož Pavle pa je pripravljaval drva za novo ogelnico.

Lenči je padla iz roke kuhalnica, tako se je ustrašila biričev. Tudi Pavle je odložil sekuro. Taki obiski ne pomenijo nič kaj dobrega.

Biriča nista kazala preveč osornih obrazov. Začela sta prijazno govoriti. Zanimalo ju je življenje ubogih samotarjev.

«Kje pa je deklica, ki je bila nedavno tukaj?» je vprašal birič nenadno.

Oglarja sta se spogledala. «Odšla je», je povedala Lenča čez nekaj časa.

cerkvi, loči ju le glavna cesta v Železnike, ostali svet pa se širi prav do Selšice, kjer utegnejo imeti slepi svoje kopališče, kar bi bilo gotovo nekaj edinstvenega v napredku skrbi za one, ki bodo našli v Stari Loki svoj dom. Mimo gradu, ki ga bodo novi lastniki brez izrednih težkoč mogli preurediti za nove potrebe, se bodo lahko kretali slepi po lepih vrtovih. Kakor čujemo, bo grad na pomlad že izročen svojemu namenu.

* **Zanimaneem Vzajemne pomoči.** Ljubljansko okrožno kot konkurzno sodišče je zadnje dni razposlalo mnogim upnikom Vzajemne pomoči, ki je prišla v konkurz lani decembra, obvestila o otvoritvi konkurza in hkratu formularje za prijavo terjatev. Taki formularji so bili odposlani 6000 upnikom, ki imajo od Vzajemne pomoči pravico do posmrtnine, ker so njih zavarovanci umrli, in pa članom, ki so pod novo upravo po 8. oktobru leta 1933. pristopili k Vzajemni pomoči. Ostali člani, ki jih je vseh okoli 30.000, ne pridejo pri likvidaciji v poštev. Za ta konkurz vlada med ljudstvom po deželi veliko zanimanje. Ne mine dan, da zanimanci ne bi prihajali na sodišče do konkurznega komisarja in ga prosili za pojasnila. Zglašajo se tudi v veliki razpravni dvorani št. 79, ki je določena, da se bo tam vršil narok za volitev upniškega zbora.

* **Naročnikom knjižnih zbirsk Tiskovne zadruge** sporočamo, da bo v kratkem izšel program novih knjižnih zbirsk s cenami in plačilnimi pogoji. Mesečni obročki se bodo začeli plačevati letos meseca marca in se bodo končali 1. februarja l. 1935. Z novim zanimivim programom bo ustrezno najširšim narodnim slojem, ki jih vse vabimo k naročbi zbirsk, ko bo program objavljen. Tiskovna zadruga v Ljubljani.

* **Nove potujoče knjižnice** je ustanovila mariborska Zveza kulturnih društev v teku zadnjih tednov, in sicer: v Pristavi pri Šmarju, pri Sv. Rupertu v Slovenskih goricah, pri Sv. Urbanu pri Ptuj in v St. Ilju pri Velenju, v teku tega meseca pa bo ustanovila še dve, in sicer v Zamostju pri Dolnji Lendavi in v Križevcih. Izmenjana je bila v tem mesecu potujoča knjižnica ZKD v Razvanju pri Mariboru. Pri tem pripominjamo, da so se za nove knjižnice delno uporabile knjige iz knjižne zbirke, ki jo je lansko leto izvedla mariborska srednješolska mladina v zvezi z ZKD.

* **Nova zaposlitev trboveljskega delavstva.** Prometno ministrstvo je izven mesečne kvote 20.000 ton naročilo pri Trboveljski premogokopni družbi večjo količino premoga, tako da bodo ta mesec

trboveljski rudarji zaposleni 22 dni. V lanskem januarju so bili zaposleni le 11 dni. Tudi za bodoče so nade dobre. Prometno ministrstvo bo bržkone tudi za mesec februar naročilo večjo količino premoga nad običajno mesečno kvoto.

Živčno slabim.

Znanstveno je dokazano, da regulira ekstrakt iz življenjetvorne žleze zdrave in močne živali (Kalefluid), prihajajoč v organizem, izločevalno delovanje vseh žlez, krepi ves organizem in uravnaveča živčni sistem tako, da postane človek krepak, aktiven v življenju in sposoben za delo in borbo za svoj obstanek — Brezplačno pošljemo detajlno literaturo. Zahtevajte jo pod naslovom: Miloš Marković, Beograd, Njeguševa 5. Kalefluid prodajajo lekarne in drogerije.

Odobrilo ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje pod S. br. 10.537/35.

* **Smrt dveh starih paznikov kemične tvornice v Hrastniku.** V zadnjih dneh sta se preselila dva po 76 let stara paznika kemične tvornice v Hrastniku v večnost. Prvi je bil Janez Dolinšek, drugi pa Matija Koritnik, po domače Jerina. Oba sta bila rojaka iz najbližje hrastniške okolice in sta bila zaposlena nad 40 let v kemični tovarni. Kot dolgoletna člana gasilnega društva so ju spremili na zadnji poti na Dol gasilci in mnogo domačinov. Naj počivala v miru!

* **Dve nenadni smrti.** Upokojeni rudar Ivan Poljanec iz Trbovelj je prišel v Ljubljano obiskat sina, ki ima brivsko obrt v Kopitarjevi ulici. Te dni se je namenil mož spet domov v Trbovlje in ga je sin spremil iz stanovanja proti postaji. Ko sta prispela v Maistrovo ulico, se je oče nenadno zgrudil poleg sina na tla. Prestrašeni sin je izkušal pomagati, pristopili so hitro tudi drugi ljudje, a je bilo zaman, mož je že izdihnil za kapjo. — Drugi primer nenadne smrti se je pripetil istega dne popoldne v veži Narodnega doma. Ko je odhajal knjižničar francoskega instituta g. Aleksander P o p o v, ruski izseljenec, iz pisarne, je začutil slabost in se zgrudil v veži na tla. Aleksandra Popova se nemudno prepeljali v bolnišnico, a tudi tu je bila vsaka pomoč zaman. Popov je umrl zaradi možganske kapi.

* **Smrtna nesreča.** V soboto okrog pol enajstih je bil 24letni elektromonter Filip Marn zaposlen pri stiskalni napravi v strojnici tvornice motvoza na Grosupljem, nato je pa stopil h gasilnemu aparatu znamke «Expres». V naslednjem trenutku je nastala huda eksplozija in ko so drugi tvorniški uslužbenci prihiteli v strojnico, so našli

Marna nezvestnega na tleh. Videli so, da je aparat razneslo. Kolesček ra aparatu je s takšno silo priletel Marnu v glavo, da mu je prebil lobanjo med očmi. Z Grosupljega so telefonično pozvali ljubljansko reševalno postajo na pomoč. Reševalni avto je hudo poškodovanega mladeniča prepeljal v ljubljansko bolnišnico. Zdravniki so se zelo trudili, da bi Marnu rešili življenje, a je bil ves njihov trud zaman. Pokojni Filip Marn je bil doma iz Hrastnika in je bil vzoren delavec. Bil je navdušen Sokol in je sodeloval tudi pri raznih drugih narodnih društvih.

* **V ateljeju gđe. Försterjeve v Logatcu** ordinira odslej zobozdravnik dr. J. D o k l e r iz Ljubljane.

* **«Pobrigaj se za dober tek, prihranil dragi boš si lek!»** to znači, da je treba dober tek ustvariti, če ga ni, in zato se priporoča močna švedska tinktura «Elsa» (švedske kapljice) lekarnarja Fellerja, ki poleg tega, da je tečna, fina aromatična pijača, uspešno vpliva na delovanje prebavnih organov in, ostavljajoča v želodcu občutek prijetne svežosti, vpliva takisto na splošno razpoloženje in delovno sposobnost. 2 steklenici za 50 Din, 4 steklenice za 92 Din, z zavojnico in poštino vred, se dobiva pri lekarnarju Evgenu V. Fellerju, Stubica Donja, Elsa-trg 360 (savska banovina).

* **V napadu božjasti se je polila s kropom.** Preužitkarica Marija Anžurjeva iz Zaloga, stara 60 let, je imela opravka pri štedilniku. Medtem pa je stara žena nenadno dobila napad božjasti. Ko se je vila v krčih, je prevrnila lonec kropla, ki si je zlil nanjo. Oparila se je po prsih in rokah, in so jo morali nemudno prepeljati v bolnišnico.

* **Obup Slovenke v Zagrebu.** Te dni si je hotela v Zagrebu končati življenje 24letna Štefanija Pavunovičeva iz Rogaške Slatine. Napila se je octove kisline, pa so jo prepeljali v bolnišnico in ji izprali želodec. Vzrok je baje ljubosumnost.

* **V smrt zaradi družinskih razmer.** V eni zadnjih noči se je obesil na Otiškem vrhu brezposelni mesar Franc Pridget. Na dan pred usodno nočjo je popaval po gostilnah v Dravogradu in je še v Komauerjevem hotelu večerjal. Pozno zvečer je zapustil hotel, a naslednje jutro so ga našli obešenega blizu Širnikove gostilne. Franc Pridget je bil pred leti mesar na Prevaljah in je imel dobro uvedeno obrt. Zaradi družinskih razmer pa mu je obrt začela pešati, tako da jo je moral opustiti. Preselil se je v Pameče pri Dravogradu. Delal je še dalje kot sezonski mesar, vendar so ga

«Kam?» se je glasilo biričovo vprašanje. «Izginila je», je potrdil Pavle. «Več vama ne moreva povedati.»

«Torej je ni več tukaj», sta se čudila biriča. «Prišla sta prepozno. Od včeraj jo pogrešamo...»

«Morda se bo še vrnila», sta ga izkušala. «Nikdar več je ne bomo videli!» je vzdihnila Lenča.

«Pa kdo je bila ona deklica? Odkod je prišla in kam je odpotovala?»

«Tega ne vemo», je odgovoril oglar. «Ime ji je menda Gizela.»

Birič se je vznejevoljil: «Ako je bila tukaj, vama je nedvomno kaj omenila...»

«Nikar ne tajite!» je hitro dostavil njegov tovariš.

Oglar je zastokal: «Ne vem, čeprav me ubijeta na mestu...»

«Kako je prišla k vama?» je poizvedoval mehkeje.

«Privedel jo je neznanec in prosil, naj jo skrijeva, ker jo nekdo zalezuje...»

«Koliko vam je dal za uslugo?»

«Nekaj malega v denarju.»

«In kakšen je bil oni neznanec?» sta ju prijemala biriča.

«Prišel je ob mraku», je odgovoril Pavle.

«Ali poznate Bunca, grajskega oskrbnika?»

«Bunc ni bil; dobro ga poznavam.»

«Povejte odkrito», ga je birič opozoril.

«Kakor pri spovedi. Neznavec ni bil oskrbniku prav nič podoben.»

«Kaj vama je rekel, ko je izročil deklico?»

«Ničesar drugega nego to, naj jo skrijeva in molčiva...»

«Povejte, kakšna je bila tista deklica?»

«Zelo prepadena in slabotna. Menda je prebolela hudo bolezen. Tukaj se je nekoliko popravila ter bi bila kmalu okrevala...»

«Ali je poznala svojega spremljevalca?»

«O tem je nismo vpraševali.»

«Kako se je vedla pred odhodom?»

«Kakor po navadi. Kajne, Lenča!»

Zena je pritrdila.

«Čudni ljudje, da nič ne veste», je mrmral birič in stopil v kolibo. Napovedal je hišno preiskavo.

Lenča je jokala: «Nikjer je ni sirote. Ljubila sem jo kakor svojega otroka.»

Birič je hotel izvedeti, kakšne postave je bila in kako sodita o njene odhodu.

Pavle je točno izpovedal: «Deklica je bila vitke rasti, lepega obraza in zelo prikupljiva. Njeni lasje so bili rumeni ko zlato, oči pa modre in čiste. Stavim, da ni pobegnila sama od sebe...»

«Kako pa?» jeanimalo beriča.

«Nekdo jo je moral odvesti. Odsla je, ne da se je poslovila. In to je sumljivo...»

Biriča sta odšla iz gozda. Krenila sta proti grajski pristavi. Oskrbnika sta hotela iznenaditi; slutila sta, da je on odvedel mladenko.

Načrti pa se jima niso obnesli. Bunca ni bilo doma in vratar Simon ni vedel, kam je odrinil. Prav tako ni mogel povedati, kdaj se bo vrnil.

Biriča nista mogla ničesar dognati. Zaman sta se trudila. Kdaj bosta zasačila Bunca ter ga prijela? Kje bosta našla ono deklico, da jo povedeta na Robovje?

Bunc jo je ubrat po svojih skrivnih potih. Osedlal je konja in odjezdil v bližnje mesto. Ustavil se je pred starinskim poslopjem, kjer je bilo nastanjen deželno sodišče.

Stopil je v prostorno dvorano pred resnega sodnika. «Prihajam s kratko ovadbo», je naglasil važno. «Gre za sleparstvo na Robovju...»

«O tem smo že nekaj žuli.» Sodnik je poiskal zapisnik ter ga razgrnil na mizo.

«Nekdo me je že prehitel», je iznenadilo oskrbnika. Potem je nadaljeval zgovorno: «Tista Gizela, ki se šopiri na Robovju, ni prava dedinja... Graščak Robert je bil kruto prevaran...»

Sodnik je potrdil: «Prav tako je zapisano... Ujema se do pičice s prejšnjim naznanilom...»

«Ali vas smem vprašati, kdo vam je to sporočil?»

«Tega vam danes še ne smem izdati. Pač pa je zanimivo, da se dolgi odstavki v tem zapisniku tičejo vaše osebe...»

«Mene?» Bunc se je namišljeno začudil.

«Vi ste, kakor je razvidno iz zapisnika, na odločilnih mestih trdili, da je sedanja graščakinja

družinske razmere tako žalostile, da je hodil ves potrt okrog in da se je naposled odločil k obupnemu dejanju. Zapušča dva nepreskrbljena otroka in ženo, ki ni znala z možem deliti gorja tega sveta.

* **Skoki iz vlaka niso dovoljeni.** Zadnjič se je namenila v okolico Save pri Litiji neka mladenka, ki se je vračala domov iz savske banovine. Na Zidanem mostu je sedla v brzi vlak namesto v osebni. Zmota je opazila šele takrat, ko se je vlak pomaknil mimo Trbovelj. Zbata se je sitnosti, ker ni imela denarja za doplačilo voznega listka. Nesrečna potnica se je med vožnjo odločila za nevaran korak. V bližini postaje Save je odprla vrata in skočila iz drvečega vlaka. Zgodilo se ji sicer ni nič hudega, pač pa so jo pri skoku opazili železniški uslužbenci, ki so jo prijaviли sodišču. Dekle je moralo stopiti pred sodnike, ki so jo obsodili na 24 ur zapor. Prav tak dogodek se je pripetil nedavno na litijem kolodvoru pri večernem ljubljanskem vlaku. Ko se je vlak že pomikal s postaje, so se pri nekem vagonu nenadno odprla vrata, nato pa je priletela iz vagona pletena košara, za njo pa se je pognala neka mladenka. Skočila pa je tako nerodno, da jo je zavrtelo po tleh. Bila je sreča v nesreči, da se ni zavalila pod kolesje.

* **V spanju ga je zadušil dim.** Ferdinand Zupan, 50letni posestnik na Ljubljanski cesti v Domžalah, je prejšnji četrtek zvečer legel k počitku. V postelji je še prižgal cigareto, preden pa jo je pokadil, je zaspal. Cigaretne ogorek je padel na posteljo, ki je pričela tleti. V sobi je bilo precej toplo in ker je kmalu zmanjkalo za ogenj potrebnega zraka, se postelja ni užgala, ampak je samo tlela naprej. Zaradi nastalega dima in pomanjkanja kisika se je posestnik Zupan v spanju zadušil. Ko je zjutraj služkinja odprla vrata, ji je puhnil v obraz dušev dim. Hitro so skočili v sobo, kjer so našli gospodarja mrtvega.

* **S psom se je boril za skorjo kruha.** Poročali smo že o brezsrčni gospodinjici iz Juršincev, ki je zakrivila smrt štetnega pastirčeka Jožeta Matjašiča. Drožniki so dognali, da je gospodinja pošiljala otroka v najhujšem mrazu kidať sneg v raztrganih čevljih brez podplatov, zaradi česar so mu noge zmrznile. Ljudje so uboge fantka večkrat videli, ko je moral bos z vrčem v roki k studencu po vodo. Fantek je vedno jokal in tožil ljudem, da je pogosto tepen in lačen in da mora mnogo mraza prestati. Neki sosed je celo videl, ko je vrgel svojemu psu staro kruhovo skorjo, kako je

fantek hlastno segel po nji in jo psu odnesel izpred gobca. Oče je rešil dečka hudega trpljenja, ko ga je prišel ob božiču obiskat ter ga našel vsega premrzlega. Odpravil ga je v ptujsko bolnišnico, da je fantek lahko umrl vsaj v topli postelji. Ljudje, ki so videli fantka stradati in zmrvovati, bi pač morali to že prej javiti oblastvom, s čimer bi fantka morda rešili tako strašne smrti. Gospodinja, ki trdi, da fantka ni tepla in da mu je dajala tudi dosti jesti, je ovadena sodišču. Preiskava bo točno ugotovila podrobnosti tega žalostnega primera brezsrčnosti in bo krivka prejela zaslužen plačilo.

* **Zaradi priležnice je imel ženo zaprto v hlevu.** Ivan Babšek, posestnik v Trnovcih, je zapodil svojo skrbno, dobro ženo Marijo v hlev in začel s svojo deklo skupaj živeti, kar ni ostalo brez posledic. Zločinec bi ne bil prišel tako hitro v roke pravice, da ni prišla neka znanka uboge žrtve k Babškovi na obisk. Ko je povpraševala po vasi, kam je izginila Marija Babškova, je izvedela od nekega otroka, da mora Marija živeti v hlevu v največji nesnagi in da ravnata njen mož in njegova priležnica Marija Krčkova z njo slabše kakor z živino. Znanka se je hotea o tem prepričati; napotila se je skrivaj v hlev in našla Marijo Babškovo zaprto v zaboju, ki je bil pritrjen na strop, tako da sta dve strani zapirali stene, tretja stran je bila obita z deskami, četrta pa je bila prepredena z bodečo žico; tako je bila bedna žena zaprta v kletki in kakor nevarna zver prepuščena nesrečni usodi. Do obupa potrtja je pripovedovala bedna žena svoji znanki, kako ravna z njo njen okrutni mož. Povedala je, da dobiva za hrano le ostanke. Dokler ni bila zamrežena, je hodila pod kravo, ki je dojala tele, in je skupaj s teletom sesala mleko, da ni umrla od gladi. Pri tem pa jo je zasačila moževa priležnica, zaradi česar so bednico zaprli v ta zaboj ter ga obili z bodečo žico. Živinski mož je izčrpano ženo še pretepal, priležnica pa ji je dajala s pijačo lizol, da bi se je čimprej iznebil. Slama, na kateri je ležala Babškova, je bila vsa premočena in gnila. Obleke ni imela reva prav nobene, pokrita je bila le z umazanimi cunjami. Ko je po tem obisku postala sramotna zadeva le kolikor toliko znana, se je nesrečni Babškovi ženi posrečilo, pobegniti iz strašne kletke. Zbežala je v gozd, kjer se je klatila ko ranjena zver. V silnem gladi je jedla travo in obirala listje z grmovja. Vendar je ubožica kmalu povsem izčrpana izdihnila. Šele nekaj dni po smrti so jo našli napol nago, mrtvo, rešeno

nečloveškega trpljenja. Grozovita zadeva je tako prišla na uho oblastvom, ki so uvedla strogo preiskavo in spravila Ivana Babška in njegovo priležnico Marijo Krčkovo v zapor. Te dni se je to skrajno žalostno in za naše razmere naravnost porazno grozodejstvo obravnavalo pred mariborskimi malim senatom. Sodba je po zakonu stroga, toda ljudska sodba bi bila gotovo še strožja. Ivan Babšek je bil obsojen na tri leta robije in na pet let izgube častnih pravic, njegova priležnica pa na 18 mesecev robije in na tri leta izgube častnih pravic.

* **Obsojena vohuna.** AA Te dni je državno sodišče za zaščito države v Beogradu izreklo razsodbo v razpravi proti Karlu in Mariji Cosulich, italijanskima državljanoma s Sušaka, zaradi zločina vohunstva v korist neke tuje države. Po javni razpravi 12. in 13. t. m. je sodišče obsodilo Karla Cosulicha na podlagi člena 42. vojaškega kazenskega zakonika na deset let ječe, trajno izgubo častnih pravic in po prestani kazni na izgon iz kraljevine Jugoslavije za vedno. Marijo Cosulichovo je sodišče obsodilo na podlagi člena 42. vojaškega kazenskega zakonika v zvezi s členoma 34. in 71. istega zakonika kot sokrivko na leto dni ječe in pet let izgube častnih pravic, po prestani kazni pa na izgon iz kraljevine Jugoslavije za vedno.

* **Prosjak z vlomilskim orodjem.** Iz neke hiše na Mestnem trgu v Ljubljani je stopil te dni mlajši človek, ki se je takoj videl na ulici stoječemu stražniku sumljiv. Res ga je stražnik kmalu dohitel, čeprav se mu je izkušal neznanec umakniti. Na stražnici so ugotovili, da se piše aretiranec Anton Trojar, doma iz Tolmina. Pri osebni preiskavi so našli pri njem celo zalogo vlomilskega orodja. Trojar je prosjačil po hišah in ob priložnosti odpiral tuja stanovanja. Izročili so ga sodišču, pozneje pa ga bodo izgnali.

* **Aretacija štirih predrznih vlomilcev.** V noči od 8. na 9. decembra so neznani storilci vlomili v trgovino Ivana Meška pri Sv. Bolfenku v Slovenskih goricah. Odprli so s silo dvojna vrata in trgovino izpraznili. Vlom so izvršili nenavadno drzno. Ni jih motilo ne vpitje ne streljanje dveh žensk, ki sta ob času vloma bili edini v hiši ter zaman izkušali vlomilce pregnati. Dognalo se je, da so bili pri vladu udeleženi štirje moški. Trije so nosili blago, eden pa je stal na straži. Preiskavo so vršili orožniki od Sv. Urbana in naposled se je posrečilo osumljence aretirati. Aretirani so 20letni Anton in njegov brat 27letni France,

Gizela prava nečakinja graščaka Roberta... .. klici, ki se je pojavila pozneje, pa ste odrekli dedno pravico...

«Tako sem izpovedal, ker sem bil primoran. Res pa je nasprotno: dedinja grajskih zakladov je nesramna sleparica. Deklica, katero odganja, je prava nečakinja...»

Izkušeni sodnik se ni mogel dovolj načuditi, zakaj ni prišla deklica do svoje pravice. «Kako je nastala ta zmešnjava? Stric bi bil moral svojo nečakinjo vendar poznati...»

«Seveda bi jo bil poznal. Toda nesramnica je premotila služabnike, ki so skrbeli, da mladenka ni prišla k bolniku. Grajski pisar Bistan je kriv sleparstva. On je pisal oporoko...»

«Vi se menda z lažno dedinjo dobro poznate?» se je sodnik porogljivo namuznil.

«Toliko, kolikor zahteva moja služba. Kot oskrbnik se ji moram pokoriti...»

«Pa ste ji celo grozili...» je sodnik že vedel. «Nikdar!» se je branil. «Očital sem ji le, da je prišla po krivici do grajskih zakladov...»

«Ali niste zahtevali denarja?»

«Nisem. To je grdo obrekovanje...»

Sodnik ga je meril od nog do glave. «Obtoženi ste izsiljevanja in nevarne grožnje...»

Oskrbnik je porasel. «Kdo se drzne tako nesramno lagati? Res sem le rekel, da bom razkril sleparstvo in pomagal pravi dedinji do njene pravice. Vse drugo je izmišljeno...»

«Zakaj niste tega storili poprej? Nedavno ste še držali z graščakinjo in očitali oni deklici sleparstvo...»

«Seveda, zaradi obrambe. S tem sem jo hotel varovati...»

«Čudno varstvo...» Sodnik se je hladno posmešnil.

«Vi me ne razumete. Bal sem se za siroto, vedoč, da ji lažna dedinja streže po življenju. Rešitev pa je bila mogoča le po taki poti, da sem izpodbijal njeno trditev, to je sorodstvo z graščakom. Sleparica je pograbila moje besede kot mastne ocvirke...»

«In zato ste zahtevali plačilo?»

«Zaslužil bi ga bil, ako bi ne bilo prišlo drugače...»

«Do razdora, kajneda. Graščakinji ste se zamerili. Deklica pa tudi ni marala vaše ponudbe...»

«Odkod pa veste?» je strmel v sodnika.

«Tako je nekdo zapisal...»

«Ni mi, seveda, zaupala kot pristašu lažne dedinje. V resnici pa sem bil njen prijatelj...»

Sodnik je dvomil: «To, kar pripovedujete, se ne zлага s pismom, ki so ga našli pri deklici, katero ste varovali...»

«Tisto pismo sem jaz pisal», je priznal oskrbnik brez oklevanja in bojazni.

«Tudi to je bilo v njeno obrambo?»

«Seveda. Prav gotovo!»

«Torej ste pismo ponaredili...»

«Zamenjal», je ponovil priznanje. «Tukaj je namreč pravo pismo, katero je hranila mladenka

v svoji torbici. To je pisava njenega pokojnega strica Roberta z Robovja...»

Sodnik je gledal pismo in rekel: «Tudi to pisanje je lahko ponarejeno. Prav nič vam ne zaupam...»

«Primerjajte pisavo», je silil oskrbnik. «Graščakov podpis poznam kot njegov služabnik. Znan mi je tudi deklica, katero sem videl pred leti, ko je bila na obisku pri svojem stricu. To je njegova prava nečakinja. Gizela pa je nasilnica in sleparica...»

«Bunc, pazite na besede!» Sodnik ga je resno posvaril. «Ali ne veste, da je graščak Robert oporoko svojeručno podpisal?»

«Prevaral ga je pisar Bistan. Preiščite podpise. Mislim, da ne bo težavno dokazati...»

«Torej deklica, ki se je skrivala pri oglarjih, s katero ste pretili dedinji grajskih zakladov?»

«Tista deklica je prava nečakinja graščaka Roberta in njegova edina dedinja. Vse drugo je laž in krivica...»

«Deklica je vendar mrtva!» se je spomnil sodnik ter se potkal s kazalcem na četo. «Tako se glasi najnovejšo poročilo...»

«To se je nekdo neumno izmisliť. Vem, odkod prihajajo taka poročila...»

Sodnik je nadrževal, kakor bi čital: «Oglasile so se priče, ki so jo videle mrtvo... V mrtvašnici je ležala v krsti... Grobar ji je izkopal jamo...»

«Kdo vam je vse to natvezel?» ga je Bunc zavrnil popolnoma mirno.

(Dalje prihodnjič.)

40letni Janez in 24letna Matilda, vsi iz okolice Sv. Antona v Slovenskih goricah. Pri aretirancih so našli vlomilsko orodje in nekaj ukradenega blaga. Trgovec Meško je blago spoznal za svojo last. Nekateri aretiranci so priznali vlom in tatvino, drugi pa trdijo, da so blago kupili od cigarov. Aretirano četvorico so oddali orožniki sodišču v Ptuj.

* **Aretirana izumitelj in njegov tovariš.** Pred dnevi so orožniki aretirali posestnika Š. in njegovega tovariša, ključavničarskega pomočnika V., oba doma iz Gotne vasi. Orožniki so na domu obeh aretirancev napravili hišno preiskavo, ki je dovela oba v zapor. Š., ki je izumil univerzalno veho, katero je dal v Beogradu patentirati, je osumljen, da je v družbi s prijateljem ključavničarskim pomočnikom V. ponarejal 20dinarske kovance. Na domu V. so orožniki pri preiskavi našli ponarejen kovanec, štiri precejšnje kose zlitine iz svinca in činka in žlico za vlivanje zmesi. Pri Š. pa so našli medenasto podlago, ki je izvrtna v oni obliki, kakor so 20dinarski kovanci. Oba aretiranca sta pri zaslišanju izjavila, da o ponarejanju kovancev ni govora. V., ki ima na očetovem domu ključavničarsko delavnico, je izjavil, da je Š. večkrat prišel v delavnico kakšne reči popravljati, a ga ni nikoli vprašal, kaj dela. Enako je izpovedal Š., češ, da je Vovk večkrat prišel k njemu.

* **Aretacija dveh starih potepuhov.** Kranjskim orožnikom se je posrečilo te dni aretirati dva znana potepuha, ki ju je policija že dolgo zasledovala zaradi potepanja in tatvin. Prvi je 26letni Ivan Pungartnik iz Libeliča, ki nima stalnega bivališča. Na praznik Treh kraljev so ga zasačili orožniki iz Preddvora, ko je hotel priti preko Jezerskega vrha čez mejo v Avstrijo brez listin. Pri sebi je imel samo poselsko knjižico, glasečo se na ime Rafija Pungartnik. Zatrjeval je, da se je rodil leta 1911., kakor je napisano v knjižici, in da mu je ime Rafija. Po raziskovanju kranjskih orožnikov pa se je izkazalo, da mu je ime Ivan in da se je rodil leta 1908. Vzel je doma knjižico svoje sestre Zofije, preuredil Z v R in se izdajal za Rafijo. Ivan Pungartnik, ki je spolno bolan, bo kaznovan zaradi ponarejanja listin in prekoračenja meje brez dovoljenja. — Drugi potepuh je 60letni Jožef Kosec s Skarušne pri Kamniku, ki tudi nima stalnega bivališča. Zasledovala ga je policija zaradi starih grehov še iz leta 1923., ko je vlomil na Seničici pri Medvodah kar pri dveh posestnikih.

* **Tihotapstvo luksuznega blaga.** Lani v začetku decembra so nadzorni uradniki prišli na sled raznim nepravilnostim pri carinjenju uvoženega luksuznega blaga. «Službene novine» so zdaj uradno objavile, da sta bila dva pri ljubljanski carinarnici zaposlena carinska uradnika odpuščena iz službe in sodišču ovadena zaradi zlorabe uradne oblasti, neka trgovka pa zaradi napeljanja k zločinu in zaradi podkupovanja. Preiskava še traja.

* **Lovski tatovi.** Pred kratkim je naletel paznik levskega revirja Pinter in Lenart iz Maribora na Dravskem polju na pet zank, ki so bile nastavljene zajcem. Vleposestnik in trgovec Franc Mikl iz Gajovcev pa je prijavil orožnikom, da mu divji lovcu v lovišču strejajo zajce in tudi nastavljajo pasti. Pred kratkim je videl neznanega moškega, ki je nesel iz njegovega lovišča zajca. Orožniki so uvedli preiskavo ter našli pri nekem posestniku železno past, ki so jo zaplenili in z ovadbo vred izročili sodišču.

* **Razkritje mlade vlomilske družbe.** V zadnjem času je bilo izvršenih v Mariboru več skrajno drznih vlovov, vendar policija kljub vsej požrtvovalnosti vlomilcem ni mogli priti na sled. To se ji je posrečilo šele te dni, ko je razkrila v nekem zabavišču veselo družbo mladih mariborskih veseljakov, sinov boljših rodbin, ki so se zabavali za ukradeni denar. Policija jih je spravila na varno. Doslej so priznali že 15 vlovov. Preiskava se nadaljuje.

* **Tatvina svinje.** V eni zadnjih noči je bila viničarki Rozaliji Kolednikovi v Velikem Okiču ukradena svinja. Tat je odtrgal pri svinjaku mo-

čen železen zapah s ključavnico, si svinjo naložil na hrbet in izginil v bližnjem gozdu, kamor je držala sled. Orožniki so tatu na sledi.

* **Plug sta ukradla, da bi pričarala dež.** Posestniku Francu Repcu iz Sedlaška je bil predlanskim ukraden plug. Orožniki takrat tatu niso mogli izslediti, obdržali pa so zadevo v evidenci ter še vedno poizvedovali za tatoma. Zdaj se jim je pa posrečilo izslediti tatova v osebah Mihaela Jungerja, viničarjevega sina iz Podlehnik, in Antona Feguša, posestnikovega sina iz iste vasi. Orožniki so oba trdo prijeli, da sta naposled oba priznala tatvino. Rekla sta pa, da sta ukradeni plug zanesla k bližnjemu potoku in ga tam skrila pod grmovjem. Ko sta se čez nekaj dni vrnila, nista pluga več našla. Tatvino pa da sta izvršila zaradi tega, ker verujeta v vraže, češ: ko se plug vzame tretji osebi in se zanesa v potok, potem čez nekoliko dni dežuje. Ker je bilo poleti leta 1932. zelo vroče in tudi velika suša, sta to storila, da bi pričarala dež. Oba zanikata, da bi plug ukradla iz koristiljublja. Orožniki slikajo oba kot nevarna tujemu imetju in sta plug najbrže prodala. Dež pa bodo zdaj delali na sodišču v Ptuj, da se uresniči njun čudež.

* **Obsodba zaradi pretepa.** Pred malim kazenskim senatom v Ljubljani so se zagovarjali trije Kranjčani zaradi pretepa in hude telesne poškodbe. So to samski delavci Anton Novak, delavec Karel Bečan in Janez Frelj. V gostilni na «Bekselnu» so se 5. decembra lanskega leta sešli vsi trije in zraven še posestnik Franc Sirc in Franc Zupan. Zadnji je za mizo zakinkal. Nekdo pa ga je z gorečo cigareto opekel na prst. Nastal je vihar in Sirc je dobil s turistovsko palico udarec pod rebra, obenem pa je bil z nožem oklan še po levi roki, da je za 20 % manj sposoben za delo. Novak je odločno zanikal, da bi bil Sircu sunil, Bečan pa je delno priznal, da je rabil palico. Sirc kot priča je izpovedal, kako je prišlo do gostilniške bitke. «Udaril me je s palico, da mi je kar sapo zaprlo. Z Novakom se že več let sovraživa.» Anton Novak pa je izvršil še drugo kaznivo dejanje. Neki hlapec je prišel vasovat k Novakovi sestrini, ki je pri njem služila. Bil je v njeni sobi, ko je Novak s kolom prihrumel v sobo in začel hlapca obdelovati. Zlomil je kol in nato mu je hlapec Frelj prinesel še en kol. Novak je nato Zupančiča zvezal z vrvo in ga privezal za drevo na vrtu. Tudi tam je mlatil po njem. Frelj mu je pomagal zvezati nepoklicanega vasovalca. Kot priča zaslišana Marja Švegljeva je v Ljubljani vasovanje povsem drugače opisala kakor v preiskavi pred sodiščem v Kranju, češ, da je udaril Novak hlapca samo s palico. Predsednik: «Ali se vam ni smilil?» Priča: «Nič. Zakaj pa je tiščal za menoj?» Državni tožilec si je nasproti priči pridržal pravico kazenskega pregona zaradi krivega pričevanja. Bili so obsodjeni: Anton Novak na osem mesecev, Karel Bečan na devet mesecev in Janez Frelj na en mesec in pet dni strogega zapora.

* **Z nožem v prsi.** Te dni se je zagovarjal pred malim kazenskim senatom v Mariboru 32letni posestnik Jože Kelt s Pohorja, ki mu obtožnica očita, da je lani zabodel Antona Kekalja brez vsakega povišja z nožem v prsi. Usodnega dne so fantje s Pohorja popivali na vasi, kmalu so se pa začeli prepirati. Kelt je bil zelo prepirljiv in je začel izzivati tovariša. Prepiru je sledil pretep, med katerim jo je obtoženec pošteno izkupil. Fantje so se nato razbežali, kmalu pa spet trčili skupaj na obtoženčevem dvorišču. Znova je nastal pretep, med katerim je Kelt z nožem hladnokrvno sunil svojega prijatelja Kekalja v prsi in mu predrl prsno duplino. Nesrečni mladenič se je zgrudil nezavesten v mlaki krvi. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico, kjer je po skrbni zdravniški negi po več mesecih okrevaj. Sodba: leto dni strogega zapora.

* **Uboj in roparski napad.** Pred dnevi je Meh Martin v Gorenjem pri Smartnem ob Paki v prepiru z nožem napadel delavca Feliksa Tajnika in ga zabodel v lice in hrbet. Ko je tamkajšnji gostilničar to videl, je pograbil kol, udaril Meha z vse silo po glavi in mu prebil lobanjo. Meh se je takoj zgrudil in na mestu izdihnil. Hudo po-

škodovanega Tajnika so prepeljali v celjsko bolnišnico. — V gozdu v Linah pri Celju je bil v četrtek ob belem dnevu izvršen drzen roparski napad. Ko je šel posestnik Dolenc iz Košnice pogozdu domov, sta ga pričakala dva brezposelna delavca. Prvi se je postavil na stražo, drugi pa je pograbil Dolenca, ga vrgel na tla ter ga pričel daviti in je zahteval od njega denar. Dolenc se je krčevito branil in pričel klicati na pomoč. Tega sta se delavca prestrašila, pustila svojo žrtev in pobegnila brez plena. Orožniki so dva delavca v soboto aretirali in ju oddali v zapore okrožnega sodišča. Oba sta stara nekaj nad 30 let, doma pa od Sv. Primoža pri St. Juriju.

* **Uboj na godovanju.** Te dni je sedel na zahtojni klopi pred mariborskim malim senatom 21letni krojaški pomočnik Konrad Vučko iz Srednje Bistrice v Prekmurju. Lani 24. novembra je z nožem zabodel posestnikovega sina Antona Soka, ki je mesec dni nato v bolnišnici v Murški Soboti umrl za poškodbami. Obtožnica pravi, da so se usodnega večera zbrali fantje pri posestnici Katarini Kramerjevi v Srednji vasi, ki jih je povabila na godovanje. Seveda se je precej pilo. Ko so se vinski duhovi razvneli, je opazil Katarinin brat, da je obtoženec potegnil iz žepa nož, s katerim je pričel mahati okoli sebe. To je spravilo pokoncu vso družbo. Nastal je prepir in pretep, med katerim je Vučko Soka večkrat zabodel. Pri razpravi je obtoženec krivdo zanikal in trdil, da je Soka nekdo drugi zabodel. Sodba: pet let in mesec dni robije in trajna izguba častnih državljskih pravic.

* **Krvav spopad zaradi plesa.** V eni z naših noči so se stepli fantje v neki gostilni na Gorenji Savi pri Kranju. V obeh gostilniških sobah so plesali kar na svojo roko brez dovoljenja. V večji sobi je bila družba delavcev, med drugimi tudi Janez in Miha Dolinar izpod Smarjetne gore, Franc Gros iz Kranja in Joahim Stare iz Strazišča. Nasproti njihove mize je sedel Josip Zajc iz Preseka pri Krapini. V manjši sobi je bila svatba. V vsaki sobi so imeli svojega godca. Fantje pa so plesali včasih v večji, včasih v manjši sobi. Med plesom so začeli omenjeni štirje izzivati Zajca, če, da je pritepenec in naj molči. Naposled so ga napadli, podrli na tla in ga začeli obdelavati z noži in rokami. Miha Dolinar mu je stal na levi rami, da se ni mogel dvigniti in braniti. Dobil je tri precejšnje rane z nožem. Najhujša je tik pod srcem v prsem košu in je smrtonovarna. Oba Dolinarja sta ga suvala z nožem, medtem ko sta ga Gros in Stare pomagala vreti na tla in ga pretopala z rokami. Orožniki so aretirali Miho in Janeza Dolinarja, ker sta imela pri sebi noža. Ranjenemu Zajcu je nudi prvo pomoč zdravnik g. dr. Novoselski iz Kranja. Potem so ga odpeljali z rešilnim avtomobilom v ljubljansko bolnišnico. Brata Dolinarja sta se zagovarjala, da ju je Zajc prvi napadel in da sta se nato začela braniti z nožema. Priče pa so izpovedale, da je bil Zajc miren in da ni prav nič izzival.

Najcenejše in najprimernejše dario

je pretresljivi roman

«Prokletstvo ljubezni»

to, po splošni sodbi, eno najboljših del naše prevodne literature. Oba dela tega nepozabnega romana dobite pri upravi «Slovenkega Naroda», Ljubljana, Knafljeva ulica št. 3, za znižano ceno 20 Din, v platno vezana 40 Din, s poštnino 3 Din več.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

SMRT DOBRE ŽENE.

Adlešiči, januarja.

V Adlešičih pri Črnomlju se je poslovila za vedno od svojih dragih daleč na okoli znana in spoštovana vdova po pokojnem krčmarju Mihi Grabrijanu, ga. Bura Grabrijanova. Učakala je navzlic križem in trpljenju

prejšnjih letih, ko še ni vozil železni konj čez Gorjance, je bila njena krčma na zelo gostoljubnem glasu. Tja je dohajala pošta in ona je imela dolga leta to skrb, da je obveščala vse one, ki so dobivala pisma. Zelo rada je čitala in jako dobro je poznala vse narodne običaje in šege ter je vedela vse novice od blizu in daleč. Če je kdo potreboval kakšnih pojasnil, jih je dobil pri njej gotovo, ker je imela izvrsten spomin.

Svojim štirim otrokom, od katerih sta dva v Ameriki, je bila najboljša mati, svojim vnukom in vnukinjam pa dobrotljiva babica. Pokopali so jo ob številni udeležbi na domačem pokopališču, kjer bo snivala najlepši sen, njen dobri duh pa naj še vedno bedi nad Grabrijanovo hišo in naj prosí zanj sreče in zdravja.

NAŠI NA TUJEM

Iz Buer-Hassela (Nemčija) nam pišejo: Naše Jugoslovnsko delavsko društvo in Narodno žensko društvo sta proslavili 6. t. m. rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije. Obenem je bilo obdarovanje otrok. Proslava se je priredila v gostilni g. Heihofa. Dvorana je bila nabito polna. Razsteno sta viseli lepi sliki Nj. Vel. kralja in Nj. Vel. kraljice Marije, ki sta bili okrašeni in v zastavicah. Prvi predsednik g. Rogina je navzočne prav pristrčno pozdravil in govoril potem o priljubljenosti našega kraljevskega para med narodom. Zaključil je govor s trikratnim klicem: «Živel kraljevski dom! Živela Jugoslavija!» Potem smo zapeli nekaj lepih božičnih in naših slovenskih pesmi in državno himno. Za tem je bilo čez 50 otrok obdarovanih z lepimi darili. Po večini so dobili tudi obleke ali perilo, za kar se moramo zahvaliti našemu ženskemu društvu, posebno gospe Onišakovi, ki se je mnogo trudila. Po obdarovanju se je razvila prav prijetna domača zabava.

Iz Erkerschwicka (Nemčija) nam pišejo: Ker smo bili varčni v našem društvu, nam je bilo mnogo obdarovati lani 24 otrok in lepo praznovati Silvestrov dan. Obdarovanje smo priredili v Hundrupovi gostilni v Erkerschwicu. Povabili smo tudi nekaj gostov, ki so prispeli v spremstvu zveznega predsednika g. Pavla Bolhe. Bili so to konzul g. dr. Paulus iz Essena s soprogo, konzul g. Živadinović s soprogo in naš izseljenski komisar g. Goričar. Otroci so se najbolj razveselili podjetnika čokoladne tvornice iz Solingena gospoda Marića, po rodu Srba, ki je otrokom prinesel lepa darila in slaščice. Ko smo goste lepo pozdravili, je zapel pevski odsek pod vodstvom g. Alojza Jezernika «Lepo našo domovino». Nato je bilo prižgano božično drevesce, pri katerem smo skupno zapeli nekaj božičnih pesmi. Sledilo je obdarovanje otrok. Preden je kateri otrok kaj dobil, je moral nekaj deklamirati v slovenščini ali pa v nemščini. Z veliko radostjo so gledali otroci na strica čokoladne tvornice, ki je s pomočjo soproge konzula g. Živadinovića in soproge konzula g. dr. Paulusa razdelil otrokom igračke in slaščice. Po končanem obdarovanju so stopili pevci pred božično drevesce in zapeli božično pesem «Detetu», več narodnih pesmi in «Triglav». Posebno se zahvaljujemo izseljenski komisarju g. Goričarju za njegov rodoljubni govor. Odlični gostje so nas kmalu zapustili, ker so šli še istega večera k drugim rojakom obdarovat otroke. Pri nas v Erkerschwicu bodo ostali v častnem spominu, ker so pokazali pravo bratsko ljubezen brez razlike na stan. Kar je bilo tukajšnjih rojakov, smo ostali še pozno v noč skupaj. Pričakovali smo novo leto in prepevali slovenske pesmi, ki jih je spremljala harmonika. Veselo in srečno novo leto voščimo vsem bralcem in bralkam «Domovine». — Vabimo rojake, da pristopijo k našim društvom. Pri nas jih je nekaj na novo pristopilo, a nekateri hodijo kakor izgubljene ovce po svetu in se nam ne približajo. — Ob praznikih se je ponesrečil naš rojak g. Vidmar Andrej, doma iz Žužemberka pri Novem mestu. Štel je 68 let. Padel je po stopnicah tako

nesrečno, da se je ubil. Bil je član Jugoslovnskega delavskega podpornega društva v Erkerschwicu. Iz pogrebne blagajne je bilo njegovim svojcem izplačanih 75 mark, za katere se lepo zahvaljujejo. Naj bo pokojniku lahka tuja zemlja!

Banka Baruch

15, Rue afayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vrší vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1438-66; Ned. Dienst; Luksemburg: št. 9967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 21. do 28. januarja.

Nedelja, 21. januarja: ob 7.30: O selekciji kulturnih rastlin. II. (inž. Ferlinc); 8.15: poročila; 8.30: Gimnastika (Ivko Pustišek); 9.00: versko predavanje (dr. Ciril Potočnik); 9.15: prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve; 9.45: plošče; 10.00: Preskrba brezposelnih delavcev in nameščencev (Rudolf Smersu); 10.30: vokalni koncert Staglier-Kogojev s spremljevanjem radijskega orkestra; 11.15: jugoslovnsko glasbo bo izvajal radijski orkester; 12.00: čas, operetna glasba in venčki šlagerjev na ploščah; 16.00: O rastlinskih boleznih (inž. Ivan Zaplotnik); 16.30: pevski zbor «Sava», vmes Humrov šramel-kvartet; 20.00: vokalni koncert ruskega cerkvenega zbora; 20.45: čelo solo (Bogi Leskovic); 21.15: radijski orkester; 22.00: čas, poročila, radijski jazz.

Ponedeljek, 22. januarja: ob 12.15: orgelski koncert na ploščah; 12.45: poročila; 13.00: čas, harmonika in citre v reproducirani glasbi; 18.00: gospodinjska ura: Primorska kuhinja (Znideršičeva); 18.30: Kulturne in gospodarske vrednote Jadrana (Štrekelj); 19.00: lahka orkestralna reproducirana glasba; 19.30: poročila za tujino: Zgodovina smučarstva pri nas (v esperantu); 20.00: zabavna ura (Josip Povh in dr. Švara), vmes Dolinškov šramel-kvartet; 21.30: radijski jazz; 22.00: čas, poročila, valčkova ura (plošče).

Torek, 23. januarja: ob 11.00: šolska ura: V zdravem telesu zdrava duša (Tratar); 12.15: naše vojaške godbe igrajo (reproduciran koncert); 12.45: poročila; 13.00: čas, reproduciran koncert slovenskega vokalnega kvinteta; 18.00: otroški kotiček: V kraljestvu palčkov (Delakov gledališki studio); 18.30: havajske kitare in ksilofon v reproducirani glasbi; 19.00: francoščina (profesor Prezeli); 19.30: Potovanje po Južni Srbiji (profesor Jeras); 20.00: plesna glasba (radijski orkester); 20.45: vokalni koncert Josipine Sivčeve; 21.15: Čajkovski VI. na ploščah; 22.00: čas, poročila; 22.30: angleške plošče.

Sreda, 24. januarja: ob 12.15: nekaj okroglih za vesele ljudi (plošče); 12.45: poročila; 13.00: čas, ruske balalajke v reproducirani glasbi; 18.00: komorna glasba (radijski kvintet); 18.30: radijski orkester; 19.00: O narodni vzgoji (dr. Stanko Gogala); 19.30: literarna ura: Kmetje pri Buninu (dr. Preobraženski); 20.00: prenos opere iz Ljubljane, v odmoru: čas in poročila.

Četrtek, 25. januarja: ob 12.15: reproduciran koncert Ade Sarijeve; 12.45: poročila; 13.00: čas, češka lahka glasba na ploščah; 18.00: predavanje za kmetijske gospodinje (Štefanija Humkova); 18.30: srbohrvaščina (dr. Rupel); 19.00: pogovor s poslušalci (profesor Prezeli); 19.30: plošče po željah; prenos iz Beograda; 22.00: čas, poročila, radijski jazz.

Petek, 26. januarja: ob 11.00: šolska ura: O lepem vedenju (Pero Horn); 12.15: sevdalinke v reproducirani glasbi; 12.45: poročila; 13.00: čas, reproduciran koncert slovenskih narodnih; 18.00: reproducirane pesmi donskih kozakov; 18.30: Izlet za nedeljo (dr. Rudolf Andrejka); 19.00: sokolstvo: Sokolsko delo v dravski banovini (Veri Švajger); 19.30: predavanje Narodne odbrane;

20.00: prenos iz Zagreba; 22.00: čas, poročila, angleška plesna glasba na ploščah.

Sobota, 27. januarja: ob 10.00: prenos svetosavske proslave s Tabora (Sokol I); 12.15: Za vsakega nekaj (reproduciran koncert); 12.45: poročila; 13.00: čas, za vsakega nekaj (reproduciran koncert); 18.00: plošče, stanje avtomobilskih cest; 18.30: zabavno predavanje (profesor Šest); 19.00: Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. France Veber); 19.30: zunanji politični pregled (dr. Jug); 20.00: lahka glasba radijskega orkestra; 20.45: klarinet solo (Urbanc); 21.15: Adamičeve otroške pesmi za sopran in alt (Korenčanova in Rudolfova); 21.45: čas, poročila; 22.05: radijski jazz.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Ocvirkov zvitek. Umesi v testo četrť kile moke, 10 dek drobno sesekljanih ocvirkov, 10 dek sirovega masla, dva rumenjaka, 7 dek sladkorja, malo soli, sok in lupinico polovice limone, žlico ruma in dve deki v mlačnem mleku vzhajanega kvasea. Ko si testo dobro umesila, ga pokrij s prtičem in pusti počivati eno uro. Nato testo tanko razvaljaj in ga pomaži ali s sirovim nadevom ali z mezgo, ali pa ga potresi z zmletimi orehi, makom in slinim. Potem zvij testo skupaj in ga speci. Pečenega zreži na poljubne kose in daj na mizo.

Vinska krema s sladko stolčeno smetano. V loncu dobro zmešaj štiri rumenjake, sok in lupinico polovice limone, deset dek sladkorja, četrť litra belega vina. Potem postavi lonec na štedilnik in kuhaj kremo, vedno mešaje, da se zgosti. Ko je krema gosta, postavi lonec na stran. Stolei trd sneg štirih beljakov in ga k še vroči kremi primešaj. Gotovo kremo daj v skledo in jo postavi na hladno. Preden daš na mizo, stolei še smetano, jo nadevaj, naokoli pa naloži piškote.

Orehove palčice. Umesi v testo 28 dek zmletih orehov, 28 dek sladkorja, sok in lupinico polovice limone. Umeseno testo tanko razvaljaj. V loncu mešaj dva beljaka in četrť kile sladkorja pol ure, da se zmes popolnoma zgosti. Sneg nato pomaži po razvaljanem testu. Nato testo razreži na prst široke, a štiri prste dolge palčice, ki jih položi na oblate in speci.

Prestice. Umesi v testo pol kile moke, 20 dek sladkorja, 10 dek sirovega masla, dve jajci, štiri do pet žlic mleka in zavitek pecilnega praška. Iz umesene testa napravi dolg svalk, ga razreži in naredi z rokami kot svinčnik tanke svalke. Iz njih oblikuj prestice, jih položi na pomazano pekačo, pomaži z raztepenim jajcem, nato pa jih speci.

Praktični nasveti

Ptiči pozimi. Senice krmimo najbolje z navadnim govejim lojem. Košček loja obesimo s tenko vrstico na veje drevesa tako, da visi na kakih deset centimetrov dolgi vrstici. Senice si loj sama potegne na vejico, kjer ga drži v krempljih in pridno kljuje. Za ščinkavce natresimo v ptičje hišice ali na okno konoplje, lan, proso in podobno, ker ti ptički luščijo razna semena. Za druge ptičke pa je najbolje, če stopimo v kozi nekaj loja in mu primešamo, ko se je malo shladil, raznega ptičjega zrnja, vse skupaj premešamo in vlijemo v skledico ali slinno posodo, da dobimo, ko se je vse dobro shladilo in strdilo, kake štiri prste debelo in okroglo ploščo, v kateri naredimo na sredi luknjo, vtaknemo skozi njo vrstico ter obesimo potem ploščo na prosto, da morejo ptički zraven. Še bolje pa je, če vzamemo rogovilasto vejico, tako da ima v razdalji kakih 3 do 5 cm rogovile, jo vtaknemo v cvetlični lonec in zalijemo z zgoraj omenjeno zmesjo loja in ptičje piče. Ko se strdi, vzamemo loj iz lonca in ga obesimo v zavetno lego. Ptički imajo tako dolgo časa hrano na rogovilcih, ki molijo iz loja, pa lahko udobno posedajo in kljujejo loj.

Zapotenje oken. Da preprečimo v zimskem času zapotenje oken, moramo šipe namazati s tekočino, ki ga prepreči. Ta tekočina se napravi iz zmesi, sestojee iz kile vinskega cveta, četrt kile tanina, četrt kile gorčične (zenofove) moke in 100 gramov glicerina. Zmes pustimo tri do šest dni stati in jo večkrat premešamo; ko se je pa spet ustalila, jo odlijemo in z njo namažemo šipo vsak dan. To je priporočljivo posebno za izložbena okna trgovin.

ZANIMIVOSTI

× **Prva usmrtitev v Avstriji po prevratu.** Prejšnji četrtek popoldne so imeli v Avstriji prvo usmrtitev od prevrata. Dunajski preki sod je prispej v sredo v Gradec in obsodil 34letnega nepismenega postopača Petra Straussa na smrt. Strauss je bil nezakonski sin slaboumne služkinje. Predzadnjo nedeljo je prišel v Leibniz, kjer je prosil miloščine, pa se je sprl s sinom dotičnega kmeta. Čez tri dni je zgorelo kmetu seno in požiga je bil osumljen Strauss. Orožništvu je najprej krivdo tajil, potem je pa priznal, da je res zažgal seno. Tudi pred sodiščem je v celiku požig tajil. Na predsednikovo prigovarjanje je pa vse odkrito priznal.

× **Novi tibetski papež.** Te dni so v Tibetu izbrali naslednika pokojnemu dalai lami. Izbrali so ga po pristarem načinu, in sicer so našli naslednika v sinčku neke mizarske rodbine, ki se je rodil na dan smrti prejšnjega vrhovnega poglavarja lamaistične cerkve. Novi dalai lama so vedno dojenčki. Po starem budističnem naziranju dalai lama, ki ni nihče drug nego Budha sam, namreč sploh ne umre, temveč se prerodi v kakšnem otroku. Zato po njegovi smrti tudi nič ne žalujejo. Ko stari dalai lama umira, ga prosijo, naj pove določen del Tibeta, v katerem se bo znova rodil. Po njegovi smrti se napolijo odgovoril na tisto ozemlje in iščejo njegovega naslednika med otroki, ki so se tu rodili na dan dalai lamove smrti. Če je otrok en sam, ga lahko najdejo, če jih je pa več, stičejo za čudežnim dogodkom, ki naj pokaže pravo sled. Ko so našli otroka, ki se je rodil v takšnih okoliščinah na dan dalai lamove smrti, ga določijo brez ozira na njegov rod za bodočega lamaističnega papeža. Odvedejo ga v dalai lamovo palačo v glavnem mestu Lasi in tam ga duhovni negujejo in vzgajajo z največjo skrbjo. Do njegove polnoletnosti vodi dalai lamove posle poseben odbor iz duhovnikov, ki mu načeluje vodja slovitega samostana Tašilumpo, tako imenovani taši lama.

× **Slap Niagare je postal krvavordeč.** Slap Niagare uživa svetoven sloves. Njegova voda je belozelenkasta in se veličastno spušča v globino. Nedavno pa so tamkajšnji prebivalci opazili, da je slap postal krvavordeč. Od daleč se vidi, kakor bi bila to velikanska zavesa, ki visi nad reko. Izvedenci so izjavili, da povzročajo rdečo barvo peščena zrnca. Verjetno je, da se je na kakem mestu struga reke izpremenila in da voda s tistega mesta odnaša rdeča zrnca, ki ji dajejo to krasno barvo.

× **Najrahlejšje so v oktobru sklenjene zakonske zveze, najtrdnješe pa v januarju.** Angleški sodnik Morton Bright, ki spadajo v njegovo področje ločitve zakonov, daje na podlagi svojih izkušenj mladim ljudem nasvete, da bi se mogli izogniti hudim posledicam nespametno sklenjene zakonske zveze. Kakor je sodnik Bright ugotovil, se sklene največ zakonov v jeseni, in sicer v oktobru. V tem mesecu se sklene nad 26 odstotkov vseh zakonskih zvez. Drugi mesec, ki se v njem ljudje najraje ženijo in moze, je januar, temu pa sledijo junij, avgust in november. Sodnik Bright je dalje ugotovil, da se najraje razdero v oktobru sklenjene zakonske zveze. Po podatkih traja večina oktobrskih zakonov povprečno največ pet let. Nasprotno pa so zelo trdne, lahko bi rekli najtrdnješe zakonske zveze, sklenjene v januarju. V januarju sklenjeni zakoni trajajo povprečno 17 let. Sreča januarskih zakonov ima baje globljo

podlago. Morton Bright trdi, da sklepajo v januarju zakonske zveze po večini trezni, pametni ljudje, ki ne hrepene več po pustolovščinah, temveč po mirnem zakonskem življenju. Januarski kandidati za zakonsko zvezo stopajo pred oltar ali v poročni urad mirno, s tehtnim premislekom, medtem ko so zaročenci v poletnih mesecih navadno mladi in vihravi ljudje in zato taki zakoni niso posebno trdni. Po Brightovem mnenju trajajo največ dve leti in pol. Komaj 20letni fantje se ženijo in jemljejo dekleta med 16. in 20. letom. V teh letih je značaj moža in žene najbolj potrjen izpremembam, v tem času se značaj šele oblikuje. Čez dve leti navadno dozori mlada zakonska zveza za ločitev. Med možmi med 30. in 40. letom je pa najmanj takih, ki si žele v zakonski jarem. Dekleta se najtežje odločijo za zakon med 20. in 28. letom. Po 40. letu je pa števílo po zakonski zvezi hrepenečih samev spet večje. Enako je tudi pri dekletih po 28. letu. Usodna doba vsake zakonske zveze nastane v osmem letu zakona, ko se loči največ zakoncev. Nevarno zakonsko leto je tudi trinajsto, a v osemnajstem letu nastopi tretja nevarna doba zakonskega življenja in ta je navadno zadnja. So pa seveda tudi mnoge izjeme. Morton Bright sam priznava, da so njegovi računi samo približno zanesljivi, saj jih je sestavil na podlagi podatkov zadnje dobe, ki se bodo lahko b's veno razlikovali od bodočih podatkov. Vendar pa njegovi nasveti ne morejo škodovati nikomur, kdor se hoče poročiti, zlasti ne njegovi nazori glede zakonske zveze med premladimi fanti in dekleti, kar potrjujejo izkušnje po vsem svetu.

× **Sper zaradi prostora v grobnici.** Premožen Parižan, ki je imel skrivaj ljubavno razmerje z ženo svojega prijatelja, je ostal svoji ljubici zvest do zadnjega trenutka in spomnil se je je tudi v oporoki. Zapustil ji ni samo ožilne dediščine, v denarju, temveč tudi pravico do posmrtnega prebivanja v njegovi rodbinski grobnici. Žena ljubici zvestega in hvaležnega moža se pa noče sprijazniti z oporoko svojega nezvestega moža in zato se je obrnila na sodišče s prošnjo, naj oporoko razveljavi, češ, da je bila napisana pod vplivom premetene zapeljivke. Sodišče je pa ženiho zahtevo zavrnilo, češ, da zakonolomstvo ne more biti povod za razveljavljanje oporoke. Zadeva pride pred višje sodišče, ki bo moralo odločiti, ali naj zakonska žena izgubi pravico do prostora v rodbinski grobnici in ali sme biti moževa ljubica pokopana z njo v isti grobnici.

× **Smrtna kazen za nepredvidnega šoferja.** Moskovsko sodišče je obsodilo Valentina Ivanova, šoferja velike moskovske garaže, ki je zavožil z avtom v četo rdeče vojske in štiri vojake ubil, pet pa jih ranil, na smrt. Kazenski zakonik določa za takšne primere največjo kazen 10 let ječe. Sodišče pa je v primeru Ivanova videlo poseben zločin, pri čemer je smatralo za obtežilno okoliščino, da so bile žrtve vojaki. Zato je v socialno zaščito in v svarilen zgled brezobzirnim šoferjem izreklo tako ostro kazen.

× **Usodna pomota je zahtevala dve žrtvi.** V vasi Šalanki v Podkarpatski Rusiji se je pripetila nedavno zvečer strašna nesreča, ki je zahtevala dve človeški žrtvi. Nesreča se je zgodila iz strahu pred vlomilci, ki se jih klati zadnje čase mnogo tudi po Podkarpatski Rusiji. Usodnega večera sta prišla v stanovanje državnega notarja Jana Popoviča v Šalanki 23letni sin cerkvenega učitelja Emil Radik in 21letni železničarjev sin Štefan Gogan. Fanta sta hodila zvečer po vasi kol parklja, kakor je navada pred božičem v Podkarpatski Rusiji. Nosila sta narobe oblečena ovčja kožuha, po obrazu sta bila pa namazana s sajami. Ko sta se pojavila pod oknom notarjeve kuhinje, so bile v kuhinji služkinja, notarjeva mati in njena vnukinja. Služkinja se je kosmatih in črnih prikazni ustrašila in planila je v sobo k notarju, češ, da so v hiši vlomilci. Notar je pograbil revolver, skočil pred hišo in začel streljati po dozdevnih vlomilcih. Radika je zadelo več krogel, tako da je obležal na mestu mrtev, hudo ranjenega Gogana so pa prepeljali v bolnišnico, kjer je kmalu izdihnil.

× **Pri Arabcih je narobe svet.** Kristjani pišejo od leve na desno, Arabci pa od desne na levo. Naši brivci brijejo od zgoraj navzdol, arabski pa od spodaj navzgor. Pri nas poljubljamo roko človeku, ki ga visoko cenimo, Arabci pa stisne v takem primeru roko spoštovani osebi, potem pa poljubi svojo desnico. Če pri nas pridemo v pisarno ali smo doma v sobi, smo odkriti vsaj takrat, ko imamo goste, Arabci si v takem položaju brž nataknje fes na glavo, kajti v njegovi deželi velja za neotesanost, sprejeti človeka z odkrito glavo. Dostojen človek pije pri nas kavo brez srkanja in emokanja, Arabci pa prireja pri pitju kave tak koncert z jezikom in ustnicami, da bi se pri nas dostojnemu človeku želedec obračal. Kruljenje želočca ali druge neprijetne glasove v trebuhu, odnosno v sapniku kretno in zatajujemo, kolikor se da, Arabci pa riga in hrka gostitelju v obraz. Če pa to ne gre po naravnem potu, si pomaga umetno, da pokaže, kako mu je jed dobro teknila. Pri nas gre mrlič od doma na zadnjo pot z nogami naprej, pri Arabcih pa z glavo naprej. Na naših pokopališčih stoje nagrobni spomeniki in drevesca za grobom, torej pri glavah mrličev, Arabci jih pa postavljajo k nogam. Tako bi lahko naštet še več drugih, našim prav nasprotnih arabskih navad.

× **Nauki za zakonske moze.** Angleški pastor, ki je poročil že mnogo parov, pa tudi ločil mnogo zakoncev, je sklenil dati mladim ljudem nekaj nasvetov in navodil, kako naj žive v zakonu. Napisal je svoje misli in nabil navodila za zakonsko življenje v sobi, kamor hodijo zaročenci pred proko. Pastor se obrača v prvi vrsti na moze, ker menda meni, da so oni največ krivi, da je na svetu toliko nesrečnih zakonov. Pravi takole: «Če hočeš, da bo tvoja žena vedno privlačna in dražetna, ji dajaj vedno dovolj denarja, da se bo lahko z njim približevala tvojemu zamisleku ženske lepote. V zakonskem življenju bodi tak, kakršen si bil, ko si svojo ženo snubil. Nikdar ne misli, da obzirnost po poroki ni več potrebna. Zaupaj se ženi in odkrij ji vse svoje načrte. Jej prepečen zrezek in smehlaj se pri tem, kakor da se ni nič zgodilo. Smatraj vsako slabo kosilo za kazen za svoje grehe; ki si jih storil na svoji ženi bodisi v dejanjih ali mislih. Ne hodi brez žene nikoli na ples, jemlji jo pa tudi s seboj na izlete in zabavna potovanja. Ne prepiraj se z njo, pač jo pa opozarjaj na to, da je ženska sploh v bistvu nespametno bitje in da torej prava razprava z njo ni mogoča. Sicer ji pa ne daj čutiti svoje moči. Ko prideš domov, obesi suknjo vedno sam v omaro in postavi dežnik, kamor spada. Če kadiš, ne stresaj pepela na prt in ne meči vžgalic po tleh.

× **Lenoba nam daljša življenje.** Francoski zdravnik dr. Nathan pravi, da pretirano gibanje človeku ni koristno, temveč nasprotno, da mu prevelika vnama v sportu škoduje. Bodoča pokolenja se bodo prav tako čudila kakor mi, kako smo mogli žrtvovati toliko časa in sile sportu. Dr. Nathan pravi, da bi se moral človek v vsem svojem nehanju ravnati po živalih. Naravoslovci so ugotovili, da večina živali ne dela nepotrebnih gibov. Živalin niti na misel ne pride, da bi zjutraj telovadile ali da bi se sploh pečale s telovadbo. Čudno je, da imajo živali, ki se gibljejo zelo hitro, v primeri z drugimi zelo kratko življenje. Tako živi pes povprečno 10 do 15 let, verica, znana po svoji izredni gibčnosti, pa 10 do 12 let. Zajec, ki ga ni še nihče videl, da bi jo maha mirno in dostojanstveno po cesti in strigel zadovoljno z ušesi, živi 7 do 8 let, pa še to le pogojno, če mu lovci prej ne upihnejo luči življenja. Miška, ki skače kakor živo srebro, živi komaj 3 do 4 leta. Nasprotno pa vidimo želvo kot silno leno žival, da živi 200 do 300 let. Slon, ki se mu nikamor ne mudi, živi 150 do 200 let. Labod, znan po svojih počasnih kretnjah, dočaka često visoko starost nad 100 let. Zato pravi francoski zdravnik, da bi ne smeli tako vneto gojiti sporta, če hočemo dolgo živeti. Z drugimi besedami bi se dalo to povedati tako, da si človek lahko z lenobo podaljša življenje.

Za prsa in proti kašlju.

Slabotne osebe in otroci bi morali redno jemati pravi zagorski sok «Elsa» za prsa in proti kašlju lekarnarja Fellerja, posebno v izpremenljivih dnevih pomladi in jeseni, medtem

ko bi ga morali oni, ki stalno delajo v prašnih in zatohljih, slabo zračenih prostorih, jemati vsak dan. — Zagorski prsni sok «Elsa» lekarnarja Fellerja je prijetnega teka in tolikšne hranljivosti, da koristno vpliva na telesno moč in odpornost. 2 steklenici za

30 Din ali 4 steklenice za 92 Din, če z omotom in poštino vred, pošlje lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elsa-trg 360 (savska banovina).

Odobreno od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, Sp. br. 599 z dne 24. III. 1932.

× Dežela srebrnega hriba, zlate reke in železne gore. V republiki Hondurasu v Srednji Ameriki imajo srebrni hrib, zlato reko in železno goro. Srebrni hrib je rudnik El Rosario, oddaljen dobrih 100 km od obale Tihega morja. Rudnik je last neke newyorške družbe. Poleg tega je pa v Hondurasu še mnogo izkoriščanih in neizkoriščanih rudnih žil in še mnoge zlatonosnega peska v strugah mnogih rek in potokov. Niti približno se ne da določiti količina zlata v pesku in v skalah tamošnjih zlatonosnih gora. Po uradnih podatkih so odkrili tam že okrog 700 rudnikov med, svinca, železa, srebra, zlata, kaolina, antimona, cinka, niklja, opala, marmorja, premoga, sadre in asfalta. Honduras ima pa tudi obilne petrolejske vrelce. Zlata reka je Guyape s pritoki. Ta reka teče pretežno skozi pokrajino Olancho in se izliva v Atlantsko morje. Ležišča zlata se pričenjajo pri kraju Alemanu, potem se pa vlečejo na obeh bregovih proti izlivu in daleč na obe strani. Še pol milje od struge pridobivajo iz peska zlato. Železna gora se imenuje ogromno ležišče železne rude Agalteca v pokrajini Tegucigalpa. V Nemčiji so raziskali magnetično železo najboljše kakovosti. Samo na površju je nad 400.000 ton železne rude, v notranjosti gore pa blizu 10 milijonov ton. Poleg tega je Honduras izhodišče izvoza banan, ki so jih izvozili lani 29 milijonov strokov.

× Hiše iz živalskih rogov. V svetem mestu Tibeta Lhassi imajo čuden okraj, kjer so vse hiše zgrajene iz živalskih rogov. Za ta okraj so morali dati roge po pretežni večini volj in ovni. Ker imajo volj v Tibetu krasne bele in gladke roge, ovni pa črne in robate, so poslopja v gradbenem pogledu nekaj posebnega, saj znajo graditelji roge volov in ovnov prav lepo družiti. Hiše imajo ostra visoka okna in ploščate strehe in so tako lepe, da bi bilo lahko prav ponosno na nje vsako vlemesto. Vrzeli med rogovi so zapolnjene z apnom in čeprav stoje te hiše že nad sto let, jih zob časa še ni načel. Ker jih dež neprestano pere, so še vedno kakor nove. Stanovalci kar ne morejo prehvaliti teh hiš, kako so poleti hladne, pozimi pa tople. Od zunaj so hiše podobne palačam, notranja oprema je pa kaj preprosta in je v čudnem nasprotju z lepo zunanostjo. Na glinastih tleh stoji sredi hiše velika glinasta posoda, ki nadomešča peč. Kurijo v teh pečeh s posušenim velblodjim gnojem. Vse pohištvo obstoji navadno iz kotličev in kozuhov, na katerih Tibetanci spijo. Samo bogati Tibetanci, ki so spoznali lepo pohištvo pri Kitajcih, imajo lepše opremljene hiše.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Adolfska.

Zid Rozenkranc ne dobi sobe v hotelu, pa vprašuje vratarja, ali ima morda kak njegov znanec že sobo v hotelu. Gledata imena in Rozenkranc dožene, da imata lepo sobo njegov prijatelj Zid Birsaslov in žena.

Rozenkranc jo mahne k Birsaslovima in se domeni z njima, da bodo vsi trije lahko spali v sobi. Naredili so tako, da je spala Birsaslovka v eni postelji, Birsaslov v drugi, a v sredi Rozenkranc.

Zjutraj pa je Rozenkrancu zelo neprijetno. Ko Birsaslovka odide v mesto po opravkih, se Rozenkranc nekaj muza, potem pa reče: «Čuj, Birsaslov, ali ti je tvoja žena zvesta?»

Birsaslov: «Zakaj?»

Rozenkranc: «No, veš, vso noč me je objemala.»

Birsaslov: «Ne, ne, to sem bil jaz... Zaradi varnosti...»

Pred sodiščem.

Sodnik: «Obtoženec, prepričali ste nas, da ste bili po krivem obdolženi dvoženstva. Vrnite se torej k svoji ženi.»

Obtoženec: «H kateri pa, gospod sodnik?»

Po poroki se vse izpremeni.

Zena: «Vsi možje so enaki. Moj Janez je trdil pred poroko, da bi šel zame na konec sveta, zdaj pa niti k peku noče hoditi po kruh.»

Človek na ulici ni varen.

A: «Ulice našega mesta so zdaj za pešce res nevarne.»

B: «Prav praviš. Skoraj aj dneva, da ne bi srečal tega ali onega upnika...»

Listn'ca uredništva

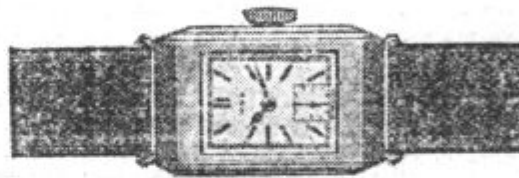
Gorje. Vse to je zadeva sodišča, ki se bo ravnalo po pričah. V nepristranost sodišča ni dvomiti in se vam ni treba bati, da bi mogel kdo vplivati pri oblastvih, če je pravica res na vaši strani. Najlaže se o tem razgovorite s kakim odvetnikom, ki bi se vaše zadeve res temeljito oprijel.

Selo-Ziri. Vložite prošnjo. Sprejeti pa boste seveda le, če boste ustrezali pogojem in če sploh potrebujejo novih moči.

Stopno-Škocijan. Nemški bankovci, tiskani pred vojno, že dolgo več ne veljajo.

Vučja vas. Gotovo sami ne verjamete, da bi se mogla taka reč tiskati.

Žepne ure
od Din 35—
naprej.

Zapestne ure
od Din 66—
naprej.

Žepne in zapestne ure, budilke, kukavice, stenske ure, zlatino in srebrnino kupite dobro in po nizkih cenah pri

H. SUTTNER, Ljubljana 6
PRESERNOVA ULICA 4, poleg frančiškanske cerkve.

Cenik zastoj in franko.

Cenik zastoj in franko.

Ali si že član Vodnikove družbe?

OPROSCEN
vseh muk,
POAPNENJA
ŽIL!

Gospa B. K. iz W. nam piše:

«Zdravja svojega moža si ne bi mogla niti misliti brez vašega zdravilnega in v istini čudodelnega sredstva. Skoro že ni mogel več hoditi, govoril je že zelo slabo in ni bil v stanu jasno misliti. Zdaj govori uglajeno, dela dolge izlete in potovanja brez težkoč.

Zahvaljujete se najbolje in najpristraneje!»

Znanstveno razpravo o tem domačem pitnem zdravilju pošlje na željo

povsem brezplačno

poštno zbiralno mesto:

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln,
Ringbahnstrasse 24, Abt. P 91.

Zobozdravnik

dr. J. Dokler

ordinira v Logatcu v zobnotehničnem ateljeju
gđe. Försterjeve.

Delo

v današnjih hudih časih si preskrbi še najlaže vsakdo s tem, da si uredi doma nekako domačo pletilnico. Mi nudimo delo vsakomur na ta način, da odvezujemo izdelane pletenice, dobavljamo prejo in izplačujemo mežlo za pletenje. To potrjuje mnogo zahval. Če želite tudi Vi dela in zaslužka, pišite zagnano po brezplačni navodila tvorilci: Domača pletarska industrija Josip Tomažič, Maribor. Krekova ulica št. 16.

Za Vas imamo:

Voline . . . 69 Din Citare . . . 138 Din
Mandoline 15 . . . Harmonike 69
Santure . . . 69 . . . Gramofone 465

Zahtevajte brezplačni katalog.

MEINEL & HEROLD

tovarna glasbil
pr. podr. MARIBOR št. 104

MALI OGLASI

Čebelarji!

12

Vse čebelarje potrebščine, prvovrstne, Vam nudim najceneje. Fr. Stupica, železnina in zaloga poljedelskih strojev v Ljubljani, Gosposvetska cesta št. 1. Kupujem čisti vosk, staro železo in druge kovine.